

ספר
מרי"ח ניהוח

קונטרס
"הוד שבהוד"
שבחי רשב"י

ביאור באדרא זוטא עפ"י המפרשים
בתיאור פטירת רבי שמעון ב"ר יוחאי זיע"א
חידושים על מעלתו ושבחיו
מלוקט מספרים וסופרים ורבותינו הקדושים

חברתיו וערכתיו בעזרת
החונן לאדם דעת
רן יוסף חיים מסעוד בן לא"א
רבי משה אבוחצירא שליט"א

עפולה
שנת התשע"ד

מפתחות

הקדמה	א
❖ תיאור פטירת רבי שמעון בר יוחאי זיע"א מתוך האדרא זוטא	ה
❖ פירוש האדרא זוטא על פטירת רשב"י מתוך הספה"ק 'דמשק אליעזר'	ו
❖ פירוש האדרא זוטא על פטירת רשב"י מתוך הספה"ק 'יין הרקח'	ט
❖ ביאור האדרא זוטא בתיאור פטירת רשב"י זיע"א עפ"י הספה"ק 'מתוק מדבש'	יד
❖ ביאור על פטירת רשב"י המובא בסוף האדרא זוטא מהרה"ג רבי יוסף משאש זיע"א	יח
❖ מדוע קוראים לספר הזוהר "הזוהר הקדוש"	יט
❖ מקבץ שאלות על ל"ג בעומר ועניני רשב"י	כא
❖ הטעם שנקרא ל"ג בעומר בבי"ת ולא ל"ג לעומר בלמ"ד	כא
❖ הטעם שנקרא הזוהר הקדוש כן בצירוף מילת קדוש	כד
❖ האם יש ענין להיות שבת לפני הילולא בציון רשב"י	כה
❖ מדוע היתה מחלוקת בין אנשי צפורי לאנשי מירון היכן יקבר רשב"י	כו
❖ רשב"י - עוצם ביטולו לה'	כח
❖ טעם שעושים את יום י"ח באייר יום ל"ג בעומר ליו"ט	כט
❖ הנהגת הבבא סאלי בימי הילולת רבי מאיר רשב"י ואביו בימי העומר	לא
❖ שבחי רשב"י ורבי אלעזר בנו והחברייא קדישאח	לא
❖ סגולה להזכיר שמו של הצדיק ביום פטירתו	לט
❖ ב' גרגרים לכבוד ל"ג בעומר מהסה"ק 'דברי תורה'	מ

מאמרים	מא
❖ הרה"ג אלכסנדר אליעזר קנאפפלער שליט"א	מא
❖ הטעם שרשב"י ורבי אלעזר בנו היו פושטים את בגדיהם בהיותם במערה	מא
❖ הרה"ג צבי כהן שליט"א	מג
❖ פרפראות לכבוד רשב"י זיע"א	מג
❖ הרה"ג אליעזר הכהן רבינוביץ שליט"א	מז
❖ מדוע לא היה חשש איסור ערלה בחרובין שנבראו לרשב"י במערה	מז

❖ הרב אלחנן נפתלי פרינץ שליט"א מז
הדרכתו של רשב"י מז

מכתבים נא

❖ הרה"ג אברהם יצחק וינברג שליט"א נא

❖ הרה"ג יוסף שלמה פרץ שליט"א נב

❖ מכתבים ותשובות ממערכת "לדופקי בתשובה" נג

ספר
מריח ניהוח

קונטרס
הוד
שבהוד

הקדמה

בספר 'פרי צדיק' (ח"ג) לכהן הגדול מאחיו רבי צדוק הכהן מלובלין זצוק"ל וזיע"א כתב הרב על ענין ל"ג בעומר (דרוש א) וז"ל: יום זה נקרא הילולא דרשב"י מפני שבו ביום נסתלק. אף שמצינו שקבעו תענית ביום מיתת צדיקים כמו ז' אדר פטירת משה רבנו ע"ה, וכן ראש חודש אב דאף שהוא ראש חודש מותר להתענות בו מפני שהוא יום פטירת אהרן הכהן (כדאיתא במגילת תענית וטוש"ע או"ח סימן תק"פ) ולמה בפטירת רבי שמעון בר יוחאי עשו יום טוב, אך מה שקבעו תענית ביום מיתת צדיקים דוקא בצדיקים שהיו משורש תורה שבכתב, ומה שמצינו תענית צדיקים במיתת הרוגי מלכות, הוא מפני שנהרגו ולא מתו על מטתן. ומשה רבנו ע"ה היה שורש תורה שבכתב ורבי עקיבא היה שורש תורה שבעל פה (כדאיתא בכתבי האריז"ל). ואיתא במדרש (במדרש רבה פ' י"ד) ובעלי אסופות אימתי הם נוטעים דברי תורה באדם בזמן שבעליהם נאספין מהם כל זמן שרבו קיים כו' וביום שנסתלק אז נקבעו הדברי תורה בלבב ישראל תלמידיו, ורבי שמעון ב"ר יוחאי היה תלמיד רבי עקיבא ואמר (גיטין סז ע"א) שנו מדותי שמדותי תרומות מתרומות מדותיו של רבי עקיבא, והיינו שורש למודי רבי עקיבא. והיה זה בל"ג בעומר בספירת הוד שבהוד, דהוד הוא מדת אהרן הכהן, דז' רועים נגד ז' מדות (כמו שחשב בזהר חדש פרשת תולדות) והוא היה גם כן שורש תורה שבעל פה. דמשה רבנו ע"ה היה שורש התורה שבכתב ואהרן שורש תורה שבעל פה כמו שנאמר כי שפתי כהן וגו' ותורה יבקשו מפיהו, וכמו שנאמר הוא יהיה לך לפה. וספירת הוד שבהוד שורש תורה שבעל פה כמו תרומות מתרומות מדותיו של רבי עקיבא, וביום הסתלקותו נקרא הילולא דרבי שמעון ב"ר יוחאי, דכל ישראל שבדורו קבלו ונקבע בלבם אז הדברי תורה שלו, כמו שדרשו במדרש בזמן שבעלים נאספין מהם. ובי"ד באייר פסח שני מתחילה ספירת הוד, דאיתא בזהר הקדוש (ח"ג קנב ע"ב) פסח ראשון מימינא פסח שני משמאלא וכו' ובימינא דתמן תורה שבכתב כו', ואחר כך בל"ג בעומר שהיא הוד שבהוד הוא שורש מדת אהרן שהוא אוהב את הבריות ומקרבן לתורה, וברבי עקיבא שהיה שורש תורה שבעל פה שהיה דורש כתרי אותיות (מנחות כט ע"ב) ואיתא במדרש (תנחומא חוקת ה) דברים שלא נגלו למשה נגלו לרבי עקיבא וחבריו, וכל יקר ראתה עינו זה רבי עקיבא וחבריו, והיינו כתר דדרשו בגמרא (מגילה טז ע"ב) יקר אלו תפילין שבראש שהם למעלה כמו כתר. ולא יכלו לקבוע יום הילולא ביום פטירת רבי עקיבא מפני שנהרג. ועל זה אמרו (מנחות שם) כך עלה במחשבה לפני דהיינו שהיה משורש מחשבה, והיה נקרא עקיבא בן יוסף שהיה כמו משיח בן יוסף דאיתא בגמרא (סוכה נב ע"א) שיהרג, ומהס"ת היה נצרך להיות כן לטובת ישראל, וכן היה נצרך ברבי עקיבא, ולכן קבעו הילולא ביום פטירת רבי שמעון ב"ר יוחאי שהיה בו תרומות מתרומות מדותיו של רבי עקיבא, ומהס"ת נולד רבי שמעון ב"ר יוחאי גם כן ביום זה כמו שהוכיחו בגמרא (קדושין לה ע"א) ומנין שבזו באדר נולד משה כו' שהקב"ה

יושב וממלא שנותיהן של צדיקים מיום ליום וכו' ולכן ביום זה ירדה נפש זו שהיתה שורש תורה שבעל פה, ולכן איתא בירושלמי (פ"א דסנהדרין) דאמר לו רבי עקיבא לרבי שמעון ב"ר יוחאי דיך שאני ובוראך מכירין כוחך, שלא היה שום אדם מכיר כוחו רק הקב"ה ורבי עקיבא שהיה שורש תורה שבעל פה, ובכל שנה כשבא יום זה יכול כל אדם לזכות לפי כוחו להשיג קביעת הדברי תורה שירד ביום זה בתורה שבעל פה ולכן קבעוהו למועד עכ"ל.

שמעתי מידידי היקר רבי יצחק עמרן שליט"א (עפולה) על המובא בזוהר הקדוש (נשא קד ע"ב), על מעלת הזוהר הקדוש והלימוד בו "ובגין דעתידין ישראל למטעם מאילנא דחיי דאיהו האי ספר הזוהר, יפקון ביה מן גלותא ברחמי". ואמר: שאם תקח את המלה "גלותא" ותחלק אותה כך ג"ל ות"א יוצא שאותיות ג"ל הם מרמזות על ל"ג בעומר יום הילולת הרשב"י זיע"א. ות"א (עה"כ) עולה בגימטריא זא"ת, וידוע שזא"ת מרמזת על השכינה הקדושה, והיינו שע"י הסודות שגילה רשב"י זיע"א ובפרט ביום פטירתו ל"ג בעומר (כמובא באדרא זוטא), ועל ידי לימוד סודות הזוהר הקדוש יצאו עם ישראל מהגלות ויעשו עילוי לשכינה הקדושה, וזה מרומז במילת זא"ת שהיא השכינה הקדושה כידוע.

עוד אמר לי ידידי היקר רבי יצחק עמרן שליט"א (הנ"ל) מה שהתחדש לו בהיותו בהר מירון בפרשת בהר שנת תשע"ג על חומש ויקרא פרק כה (כידוע כ"ה מרמו על השכינה הקדושה) פסוק יח (יה הוא יומא דהילולא דרשב"י זיע"א ח"י באייר) וז"ל הפסוק: "ועשיתם את חוקתי ואת משפטי תשמרו ועשיתם אותם וישבתם על הארץ לבטח" הנה מילת "וישבתם" נוטריקון וילמד תורת שימרון ב"ר יוחאי מ'זבטח, והיינו ההבטחה היא שישב לבטח בארץ ישראל ולא עוד אלא שיבוא עליו הפסוק הבא י"ט והוא "ונתנה הארץ פריה ואכלתם לשובע וישבתם לבטח עליה". וכל זאת ממה שלומד מתורתו של רבי שמעון הזוהר הקדוש, ודפח"ח.

שמעתי מידידי היקר הרה"ג גמליאל הכהן רבינוביץ שליט"א (מה"ס גם אני אודך) רמז נפלא על מירון וז"ל: "מירון", ר"ת "מ'מרום י'עורר ר'חמים ו'חסדים נ'פלאים", עכ"ל.

א. א"ה ריחמ"א: ועיין עוד מה שכתב בפרי צדיק הנ"ל דרוש ח' לעניני לג בעומר ביתר ביאור ובלי נדר אביא במהדורות הבאות.

ב. א"ה ריחמ"א: החידוש לע"נ אביו היקר הרב הצדיק חכם נחום עמרן צוק"ל שידוע שכל ימיו היה דבק ברשב"י ובתורתו וכמה תיקונים היה עושה באתרא קדישא מירון עם זקנים מחכמי בבל תנצב"ה. ואני ריחמ"א זכיתי להכירו והיה מחבבני.

אכתוב כאן מה שחלמתי בימים שהייתי כותב את הקונטרס לכבוד הרשב"י. אחר שלמדתי באדרא זוטא הלכתי לנוח מעט בצהרים וחלמתי שכל מזמור א' בתהלים "אשרי האיש" הולך על אדונו רשב"י זיע"א, ותחילה אביא את הפסוק בתהלים ואז אדרוש בו, וז"ל: "אשרי האיש אשר לא הלך בעצת רשעים ובדרך הטאים לא עמד ובמושב לצים לא ישב". אשר"י הוא ר"ת של אלעזר שימעון ריבי יוחאי, עוד הוא ר"ת של אלעזר שימעון ריבי יוסי (שהיה נכדו של רשב"י). עוד, הוא ר"ת של א'סתר שימעון ריבי יוחאי (וכבר כתבנו במק"א שיש דעה האומרת ששם אמו של רשב"י היתה אסתר). עוד אשר"י הוא אותיות ריש"א, שרשב"י הוא הראש ובזכותו ירימו על ישראל את ראשם ויצאו מהגלות. "אשר לא הלך בעצת רשעים", רומז כאן לגמרא (שבת לג ע"ב) שלא הלך רשב"י בעצה של רבי יהודה ששבח את הרומיים ואת מעשיהם. "כי אם בתורת ה' חפצו ובתורתו יהגה יומם ולילה" רשב"י ורבי אלעזר בנו היו הוגים בתורה כל היום וכל הלילה, ובפרט באותם י"ג שנים בהיותם במערה. "והיה כעץ שתול על פלגי מים אשר פריו יתן בעתו ועלהו לא יבול וכל אשר יעשה יצליח" זכה רשב"י ורבי אלעזר בנו שנעשה להם נס וגדל להם בפתח המערה עץ חרוכים וזה היה מאכלו כל ימות השבוע וכן נברא להם מעיין של מים שיוכלו לשתות, ליטול ידיהם ולטבול לטהרתם כדי שיוכלו ללמוד את התורה הקדושה, ובפרט את סתרי התורה הקדושה, וכל מה שעשו ולמדו בתורה הקדושה הצליח להם. ע"כ חלמתי עם מעט הוספת נופך בעת הכתיבה.

עוד חלמתי לילה לפני שסיימתי את הקונטרס, שבשמו של רשב"י יש ה' אותיות, שמעון"ן, והוא כנגד ה' חומשי תורה, וידוע שכתב ספרא דצניעותא כנגד ה' חומשי תורה כי הוא ניצוץ משה רבנו עליו השלום שהוא נתן ה' חומשי תורה לעם ישראל. ועוד חלמתי ששמו שמעון יוצא מהפסוקים הראשונים של כל חומש אות ש' ממילת בראשית (בראשית א א), וכידוע שבראשית הם אותיות א"ת רשב"י. מ' ממילת שמות (שמות א א). ע' ממילת מועד (ויקרא א א). ו' ממילת וידבר (במדבר א א). ן' סופית ממילת הירדן (דברים א א). ע"כ החלום.

רמז קטן עלה לי בסיעתא דשמיא דהנה יום פטירת רשב"י הוא בספירת "הוד שבהוד", ועלה ברעיוני בס"ד שב' פעמים הוד עם הכולל והמילים עולה בגימטריא ל"ג שהוא היום שבו נפטר רשב"י יום ל"ג לעומר.

אודה ה' יתברך מאוד על שזיכני להוציא לאורה קונטרס זה "הוד שבהוד" לכבוד הקדוש האלהי רבי שמעון בן יוחאי זי"ע ועכ"א, ביאור תיאור פטירתו מהאדרא זוטא עם כמה וכמה מפרשים חידושים נפלאים ומאירין, וכן ליקוטים וחידושים על מעלת רשב"י זיע"א ועל רבי אלעזר בנו זיע"א והחברייא קדישא, מפי ספרים וסופרים צדיקים וקדושי עליון ובפרט הליקוט שהובא מספרי הרמ"ק זיע"א והאר"י זיע"א וגוריו זי"ע ועכ"א.

מודה אני לכל אחי ורעי היקרים תומכי התורה שטרחו ועמלו לכבוד התורה הקדושה ולכבוד התנא קדישא רשב"י להוציא לכבודו את הקונטרס הזה יהי רצון שזכות התנא קדישא תעמוד לנו ולהם אכי"ר.

תודה רבה לנוות ביתי היקרה מרת אבישג מנב"ת על כל העזרה והמסירות שלה בכתיבת החידושים ומסירת שיעורי התורה לרבים. יהי רצון שתזכה לנחת ושמחות אריכות ימים ושנים טובות בבריאות טובה ונהורא מעליא, וזכות התנא קדישא רשב"י יעמוד לה ותזכה לראות פני משיח צדקנו אכי"ר.

אברך את ילדי היקרים אשר חנן אותי אלהים בני בכורי אליה משה, יעל, אלעזר, נעה, אסתר. יהי רצון שיזכו לגדול בתורה ויראת ה' טהורה ויהיו צנועים וצדיקים והולכים בדרכי אבותינו הקדושים ויזכו לזיווגים טובים ונחת ושמחות לעד בזכות האי תנא קדישא רשב"י אכי"ר.

יהי רצון שזכות התנא קדישא רשב"י יעמוד לנו ולכל ישראל אכי"ר ונזכה לצאת מן הגלות בזכות האי תנא קדישא ותורתו.

נסיים כאן מפיוט למעלת רשב"י מרבנו יוסף חיים זיע"א בעל ה'בן איש חי': ואמרתם כה לחי רבי שמעון בר יוחאי, תורתו מגן לנו היא מאירת עינינו ימליץ טוב בעדנו אדוננו בר יוחאי

הכותב והחותם לכבוד קודשא בריך הוא
ולכבוד התורה והתנא קדישא רשב"י זי"ע ועכי"א
טו אייר ה'תשע"ד ל' למטמוני"ם
רן יוסף חיים מסעוד אביחצירא יצ"ו
מח"ס 'מרי"ח ניחוח' אותיות מחכימות' ועוש"ס
עפולה

קונטרס הוד שבהוד - שבחי רשב"י

תיאור פטירת רבי שמעון בר יוחאי זיע"א מתוך האדרא זוטא

פטירת הרשב"י ע"ה וסגולתה לקדש את הנפש מאד מאד, ואף באין מבין, קריאתה זו היא הללה, ומעוררת אהבת ריעים ודודים למעלה. רק שיקראנה באימה וביראה מילה במילה, ולא בחטיפה פן יהרסו אל ה' ח"ו. ובהגיע לפטירת הרשב"י סגולה נפלאה היא מאד להוריד דמעות עליו, כי בזה מתכפרים עוונותיו על דרך שאמרו בזוהר בענין מיתת בני אהרן ז"ל ועל דא ביומא דא קרינן אחרי מות שני בני אהרן בגין דישמעון עמא ויצטערון על אבודיהון דצדיקייא ויתכפר להו חובייהו. וכל המצטער על אבודיהון דצדיקייא או אחית דמעין עלייהון קב"ה מכריז עליה וסר עוונך וכו' [חמדת ימים חג סוכות פ"ו].

באדרא זוטא (פרשת האזינו דף רצו ע"ב) מובא תיאור פטירת רשב"י זיע"א, וז"ל: אמר רבי אבא, לא סיים בוצינא קדישא למימר חיים, עד דאשתכחו מילוי, ואנא כתבנא סברנא למכתב טפי, ולא שמענא, ולא זקיפנא רישא, דנהורא הוה סגי, ולא הוה יכילנא לאסתכלא, אדהכי אזדעזנא, שמענא קלא דקארי ואמר (משלי ג ב) ארך ימים ושנות חיים וגו', שמענא קלא אחרא (תהלים כא ה) חיים שאל ממך וגו'.

כל ההוא יומא לא אפסיק אשא מן ביתא, ולא הוה מאן דמטי לגביה, דלא יכילו, דנהורא ואשא הוה בסוחרניה כל ההוא יומא, נפילנא על ארעא וגענינא.

בתר דאזיל אשא, חמינא לבוצינא קדישא קדש הקדשים, דאסתלק מן עלמא, אתעטף, שכיב על ימיניה, ואנפוי חייכין.

קם רבי אלעזר בריה, ונטיל ידוי ונשיק לון, ואנא לחיכנא עפרא דתחות רגלוי, בעו חברייא למבכי, ולא יכילו למללא, שארו חברייא בבכיה, ורבי אלעזר בריה נפיל תלת זמנין, ולא יכיל למפתח פומיה, לבתר פתח ואמר, אבא אבא, תלת הוו, חד אתחזרו.

השתא תנוד חיותא, צפראן טאסין, משתקען בנוקבאן דימא רבא, וחברייא כלהו שתיין דמא.

קם רבי חייא על רגלוי, ואמר, עד השתא בוצינא קדישא מסתכל (ס"א משתדל) עלן, השתא לאו הוא עידן, אלא לאשתדלא ביקריה, קם רבי אלעזר ורבי אבא, נטלו ליה בטיקרא דסיקלא.

מאן חמא (ס"א ערעורא וערבוביא) ערבוביא דחברייא, וכל ביתא הוה סליק ריחין, סליקו ביה בפורייה, ולא אשתמש ביה אלא רבי אלעזר ורבי אבא, אתו טריקין ומארי תריסין דכפר צפרי, וטרדאן בהו (ס"א דצפרי וטרדיא), והוו בני מרונא צווחין בקטירין, דחשיבו דלא יתקבר תמן.

בתר דנפק פורייה, הוה סליק באוירא, ואשא הוה להיט קמיה, שמעו קלא, עולו ואתו ואתכנשו להילולא דרבי שמעון, (ישעיה נז ב) יבוא שלום ינוחו על משכבותם.

כד עאל למערתא, שמעו קלא במערתא, זה האיש מרעיש הארץ, מרגיז ממלכות, כמה פטרין ברקיעא משתככיין (ס"א ולא משתכחין) ביומא דין בגינך, דנא רבי שמעון בר יוחאי דמאריה משתבח ביה בכל יומא, זכאה חולקיה לעילא ותתא, כמה גניזין עלאין מסתמרן ליה, עליה אתמר (דניאל יג א) ואתה לך לקץ ותננוח ותעמוד לגורלך לקץ הימין.

פירוש האדרא זוטא על פטירת רשב"י

**מתוך הספה"ק 'דמשק אליעזר' להאדמו"ר הרה"צ אליעזר צבי ספרין
מקמארנא זיע"א**

אמר רבי אבא, לא סיים בוצינא קדישא רשב"י ע"ה למימר חיים עד דאשתכחו מלוי במלת ברכה יצאה נשמתו ולא הספיק לומר חיים עד העולם כי נשמתו יצאה לעולם שכולו חיים לזה לא היה צריך לומר עוד חיים עד העולם, כי חיים של עולם הזה אינו לעולם ועד. ועוד אמרו רז"ל צדיקים אפילו אחר מיתתם נקראים חיים עד העולם, לזה שככה, כמו וחמת המלך שככה, ואנא כתבנא סברנא למכתב טפי רבי אבא לבד הוסיף לעיל בכתיבתו וכתב חיים עד

ג. א"ה ריחמ"א: חזק וברוך לבחור היקר דור סבאג הי"ו שצילם לי את העמ' מהספר הנזכר שאינו תחת ידי ויבורך על זאת בכל מילי דמיטב אכ"ר.

העולם אפילו שלא שמע ממנו אלו תיבות. ולא שמענא ולא זקיפנא רישא לא שמעתי ממנו עוד שום דיבור, ולא זקיפנא רישא ר"ל כדי לראות בו אם מדבר עוד איזה דיבורים קדושים ולא יכולתי לראות ולשמוע ממנו עוד. דנהורא הוה סגי אורות של נשמות הצדיקים ומלאכים והשכינה הקדושה שהיו שם עמו. ולא הוה יכולנא לאסתכלא לא יכולתי אפילו לראות מקומו. אדהכי כשראיתי שלא יכולתי אפילו לראות בו ואת מקומו. אזדעזנא מגודל הפחד שנפל עליהם אזדעזעו כולם. שמענא קלא דקארי ואמר, (משלי ג ב) אורך ימים ושנות חיים כתיב אורך ימים ושנות חיים ושלוש יוסיפו לך [משלי ג ב], אורך ימים הוא בחינת א"א ושנות חיים הוא אב"א ואמ"א שהם החיים והשלום, יחוד זו"נ יוסיפו לך כשתבוא לעולם העליון, כי בעת פטירת הצדיק גורם יחוד קוב"ה ושכינתא. שמענא קלא אחרא, (תהלים כא ה) חיים שאל ממך וגו' ידוע שהקב"ה שואל ומבקש מישראל בעת הגלות שע"י עבודתם להקב"ה יעלו רעותא דלבם מ"נ להשכינה הקדושה שע"ז גורמים יחודים קדושים, וזהו חיים הם המוחין אה"ה הוי"ה אה"ה עולה חיים שאל ממך, כל ימי חייו של רשב"י נתת לו שעלה מ"נ ממך מעבודה גדולה שלך, ועבור זה אורך ימים עולם ועד שהוא עולם הבא.

כל ההוא יומא לא אפסיק אשא מן ביתא, ולא הוה מאן דמטי לגביה שלא היה נמצא שם מי שיוכל לגשת אצל רשב"י ע"ה. דלא יכולו, דנהורא ואשא הוה בסוחרניה כל ההוא יומא, נפילנאעל ארעא וגענינא מחמת פחד נפלו על הארץ וצעקו במר נפשם.

בתר דאזיל אשא, חמינא לבוצינא קדישא קדש הקדשים, דאסתלק מן עלמא, אתעטף, שכיב על ימיניה, ואנפוי חייכין מלמעלה היה לובשין אותו בחלוקא דרבנן של גן עדן עליון והוא מה שזוכים כל הנשמות להלביש עצמן בחלוקא דרבנן הוא אינו אלא אחר שנזדככו בכמה זמנים הרבה אבל רשב"י ע"ה זכה תיכף אחר פטירתו בעודו בעולם הזה בגופו כי גופו הקדוש הוא גדול יותר מנשמות ישראל לזה מצא אותו שוכב מעוטף בלבוש של חלוקא דרבנן. ושכב על מטתו שלימה על צד ימינו שהוא סימן טוב דקדושה. וראה רבי אבא שאנפוי חייכין מגודל השמחה שהיה לו מה שנפטר מעוה"ז כדרך צדיקים שמתפחדים תמיד בכל רגע ורגע שמא יתפתו מדרך הקודש לדרך הרשעים ח"ו, וזהו שמחה אחת שלו כדכתיב עוז והדר לבוש"ה [חלוקא דרבנן].

קם רבי אלעזר בריה, ונטיל ידוי ונשיק לון לב' ידיו. ואנא לחיכנא עפרא דתחות רגלוי, בעו חברייא למבכי ולא יכולו למללא החברייא רצו לעורר עצמם ע"י

דיבורים של רשב"י מה שאבד מהם אור הגדול הזה וכשראו שאין יכולים לדבר שארו חברייה בבכיה בלא דיבורים. ורבי אלעזר בריה נפיל תלת זמנין על הארץ נפל שלוש פעמים לפי שר"א היה מבחינת ז"א שכל זמן הגלות חסר לו התלת מוחין ורשב"י ע"ה היה בחינת יסוד אבא שממנו נמשך התלת מוחין לאמ"א ואמ"א המשיכה לז"א, לזה היה משתחוה ונופל לפני אביו כדי לקבל כח תלת מוחין מאביו שיוכל לגרום בעוה"ז ג"כ למעלה התלת מוחין כמו אביו בחייו. ולא יכיל למפתח פומיה, לבתר פתח ואמר, אבא אבא, תלת הוו תלת מוחין היה כל ימי חיך שאתה גרמת לזו"נ מכח חדושי תורה שלך ומכח עבודתך הגדולה. חד אתחזרו מוח הדעת חוזר להיות אצלי לפי שהוא היה ז"א ודעת אתי בשית סטרין וחז"ב לא חזרו עתה לי או עכ"פ לאיזה צדיק מהעוה"ז בחיים חיותו.

השתא תנוד חיותא חיותא מלכות שכינה הקדושה תהיה ח"ו נע ונד בארץ כי לא יהיה לה מי שיעלה אותה למקומה ע"י עליות מ"נ למעלה. צפראן טאסין משתקען בנוקבא דתהום רבא ת"ת ויסוד דז"א קדישין נקראים צפרין והם טאסין בסוד ורוח אלהים מרחפת על פני המים למצוא מ"נ ומ"ד מעולם העשיה מבני אדם כי אדם הראשון לא היה עובד את האדמה כדכתיב ואדם אין לעבוד את האדמה מלכות [ע"ח שער הנקודים פ"ו דכ"ח ע"ב], לזה הם טאסין לחפש מקום השכינה עם מ"נ מישראל כי השכינה אינה במקומה אלא בגלותא. [משתקען בנוקבאן דימא רבא] כדי לינק משם חיותם כי ז"א קדישין עושה כן תמיד כשאין למלכות מ"נ אז הוא עולה לאמא עלאה לינק משם ולא ליתן השפעתו לזולתו למלכות [ע"ח שער מ"נ ומ"ד פ"ב דף קי"א ע"א]. וחברייא כלהו שתיין דמא ע"י הכאה שהכו ראשם בכותל.

קם רבי חייא על רגלוי, ואמר, עד השתא בוצינא קדישא משתדל עלן כדי שנהיה כולנו נכונים תמיד בדעת צלול וישר ולימד אותנו דרך השם יתברך. השתא לאו הוא עידן, אלא לאשתדלא ביקריה לאשתדל עליו. קם רבי אלעזר ורבי אבא, נטלו ליה בטיקרא דסיקלא מין כלי גדולה חדשה.

מאן חמא (ס"א ערעורא וערבוביא) ערבוביא דחברייא, וכל ביתא הוה סליק ריחין ריח גן עדן ואפשר ממתבתא שלו בא למטה. סליקו ביה בפורייה במיטה שלו. ולא אשתמש ביה אלא רבי אלעזר ורבי אבא, אתו טריקין ומארי תריסין בעלי בתים וראשים שלהם. דכפר צפרי, וטרדאן בהו (ס"א דצפרי וטרדיא), והוו בני מרונא צווחין בקטירין דחשיבו בני מירונא שלחו בעלי בתים הגדולים שהם חשובים דכפר וצעקו דלא יתקבר תמן אצלם וכל זה היה בעת שהיו רוצים חברייא קדישא לחפור מקום קבורתו. דלא יתקבר תמן.

בתר דנפק פורייא כשיצאה מיטתו עם רשב"י מביתו. הוה סליק באורא שהיה מטתו עם רשב"י פורח באויר. ואשא הוה להיט קמיה לפני מטתו היה שורף אש קדוש. שמעו קלא, עולו ואתו ואתכנשו להילולא דרבי שמעון, (ישעיה נז ב) **יבוא שלום ינוחו על משכבותם.**

כד עאל למערתא, שמעו קלא במערתא, זה האיש מרעיש הארץ, מרגיז ממלכות, כמה פטרין ברקיעא מליצי יושר. משתככי (ס"א ולא משתכחין) ביומא דין בגינך, דנא רבי שמעון בר יוחאי דמאריה הקב"ה. משתבח ביה בכל יומא, זכאה חולקיה לעילא ותתא, כמה גניזין עלאין מסתמון ליה כמה סודות ורזין עלאין משתמרין ליה מחידושיו שהיה מחדש כל ימי חייו. עליה אתמר (דניאל יג ג) ואתה לך לקץ ותנוח ותעמוד לגורלך לקץ הימין לפי שרשב"י ע"ה היה יסוד אבא לזה נאמר עליו ואתה קדוש ה' לך לקץ יסוד אבא שהוא מקומך שם, שיסוד צדיק נקרא קץ חי יצחק, ותנוח גופך הקדוש בקבר ותעמוד אח"כ לגורלך שהוא מתיבתא שלו לקץ הימין דקדושה שיסוד אבא הוא בקו ימין.

**פירוש האדרא זוטא על פטירת רשב"י מתוך הספה"ק 'יין הרקח'
על האדרא זוטא להרה"ג החסיד העניו
המקובל רבי יהודה פתיה זצוק"ל וזיע"א**

אמר רבי אבא, לא סיים בוצינא קדישא למימר חיים ר"ל שלא הספיק לומר תיבת חיים, עד שנחו דבריו בתיבת הברכה, רמוז לו שנסתמו חיו. עד דאשתככו מילוי, ואנא כתבנא ומ"ש ואנא כתבנא ר"ל ואני הכותב (וניקוד כתבנא כ"ף פתח, תי"ו שו"א נח, ב"ית פתח, נו"ן קמ"ץ) ורבי קאמר לה כי הוא היה הכותב, כמ"ש בריש האדרא, ורבי אבא יכתוב וכו'. סברנא למכתב טפי ר"ל סובר הייתי לשמוע עוד מפי הרשב"י ז"ל ולכתוב יותר אמנם לא שמענא עוד, ולא זקיפנא רישאי לראות למה פסק רשב"י ז"ל דבריו, אם מחמת כאב, או שכבר נח נפשיה. וטעם דלא זקיפנא רישאי, משום דנהורא הוה סגי, ולא הוה יכילנא לאסתכלא, אדהכי ובתוך כך אזדעזנא, משום שמענא קלא דקארי ואמר וכו'. ענין שני קולות הללו נראה לפרש, כי קול הראשון היה כמתפלל על רשב"י שיוסיפו לו מן השמים אורך ימים ושנות חיים (משלי ג ב) ולא יפטר עכשיו, שמענא קלא אחרא והשיב לו הקול השני שענין זה הוא מן הנמנע יען כי חיים שאל ממך (תהלים כא ה) הרשב"י ז"ל, בזמנא אחרא, כד הוה בבי מרעיה כנז' בתחלת האד"ז, ואתה "נתת לו". ואם כן אפשר שענין זה של אורך ימים שאמרת, אורך ימים ושנות חיים, יהיה מתמיד והולך עולם ועד?! בתמיה. וע"י תשובת הקול השני נסתלק לו קול הראשון ופסק מלהתפלל עוד. ואולי שקול הראשון היה יוחאי אביו, ולהכי רמוז

בר"ת וליוחאי, (א'רך ימים ושנות חיים ושלום י'סיפו ל'ך) ובפסוק השני רמוז בר"ת לשמעון, (חיים ש'אל מ'מך נ'תתה ל'ו ארך ימים ע'ולם ו'עד) חוץ מתיבת חיים אורך ימים – שלא ניתנו לו.

כל ההוא יומא לא אפסיק אשא מן ביתא, ולא הוה מאן דמטי לגביה פירוש שלא היה אחד מהם יכול להתקרב אצלו לראות אם נתעלף או דנח נפשיה, דלא כילו מטעם, דנהורא ואשא הוה בסוחרניה כל ההוא יומא [מלשון זה משמע שלא נתעסקו בו כי אם לפנות ערב]. לכן נפילנא על ארעא וגעינא לפני הקב"ה שיתן לנו רשות להתקרב אצל רשב"י ז"ל. ואמר וגעינא, ולא אמר וצלינא, לפי שלא היו יכולים למללא או למבכי כמ"ש אח"כ, ולא היו רק צועקים בלבד, בלא שום דיבור, וכמ"ש בזוהר שמות (דף יט סוף ע"ב), וז"ל: "צעקה שצועק ואינו אומר כלום" יעו"ש. כי מחמת צערם הגדול נסתלק מהם כח הדיבור וגם שערי דמעה ננעלו. ופנה ה' אל צעקתם ונסתלק האש. בתר דאזיל אשא, חמינא לבוצינא קדישא קדש הקדשים, דאסתלק מן עלמא כי עד עכשיו לא נתברר להם דנח נפשיה, כדרך שעשה יוסף לאביו, כמ"ש ויפול יוסף על פני אביו, ויבך עליו וישק לו (בראשית נ א). וגם פה נפל רבי אלעזר תלת זמנין על פני אביו כמ"ש בסמוך אתעטף, שכיב על ימיניה, ואנפוי חייכין.

קם רבי אלעזר בריה, ונטיל ידוי ונשיק לון גם כן, רק דלא הוה יכול למבכי ולמללא, ואנא לחיכנא עפרא דתחות רגלוי, בעו חברייא למבכי, ולא יכולו למללא פירוש כי אחר שנתאמת אצלם שהרשב"י כבר נח נפשיה ולא יכולו למללא ולמבכי, אז בעו חברייא רחמי למבכי, ולא יכולו למללא בפומייהו בעיית רחמי הנז', רק בלבייהו בעו רחמי למבכי, אלא שלא הוצרכו עכשיו ליפול על פניהם כבתחילה. שארו חברייא בבכיה וכו', והוא הדין שחזר להם כח הדיבור כדמוכח מסיפא, רק שלא הוצרך להשמיענו אלא על שאלתם של הבכיה. ורבי אלעזר בריה נפיל תלת זמנין ר"ל על פני אביו, ולהכי לא אמר על ארעא כמו שאמר לעיל נפילנא על ארעא. ולא יכול למפתח פומיה עד, לבתר פתח פומיה ואמר, אבא אבא וכו', תלת הוו נראה לי לפרש לפי המשך הענין וקישור הדברים שר"ל כי בזמן חיבור האדרא רבא, תלת צדיקים הוו מסתלקים מהעולם כנז' בסוף אד"ר, וז"ש תלת הוו, ואם כן למה יגרע חיבור האדרא זוטא מחיבור האדרא רבא ולא יסתלקו כי אם שני צדיקים בלבד והם רשב"י ז"ל ורבי יצחק, וישאר אחד בחיים, וז"ש חד אתחזרו?! בתמיה, וכמתאונן רבי אלעזר על עצמו, ואומר, מי יתן והיה שגם הוא יסתלק היום הזה עם אביו כי מעכשיו למה לו חיים. ואין לתמוה על מאי דקאמר חד אתחזרו בלשון רבים, או משום דלא שייך לומר אתחזרו אלא בדבר שהלך וחזר ולא בדבר שנשאר עומד במקומו ולא אז

ממנו. כי כהאי גוונא ממש מצינו גבי לויתן ובת זוגו, דאמרינן במס' בתרא (דף עד ע"ב) שסרס את הזכר והרג את הנקבה ומלחה לצדיקים לעתיד לבא. ואמרינן עלה בפרק קמא דספרא דצניעותא, שברת ראשי תנינים על המים (תהלים עד יג) תרין הוו, חד אתחזרו, תנינים כתיב חסר יעו"ש. הרי מבואר שגם על היחיד, או על הנשאר במקומו הראשון שייך לומר אתחזרו. והרה"ג הרשב"א (הרב שמעון בן אהרן אגסי) נר"ו בסוף ספרו בני אהרן (דף קטו סוף ע"ג) כתב, וז"ל: יש לפרש בסוד כי הנה הנר"ן שזוכה בהם הצדיק ע"י מעשיו אינם ממקום אחד, אלא הנפש מהעשיה, ורוח מיצירה, ונשמה מבריאה, וכשנכנסים בצדיק נעשים לאחדים, וכשנפטר, הם חוזרים ונפרדים כל אחת במקום הראוי לה. והיינו מאי דאמר רבי אלעזר בן רבי שמעון בסוף אדרא זוטא אבא אבא תלת הוו וכו' ר"ל שהנר"ן בתחילה תלת הוו נפרדים זה מזה, חד אתחזרו בגופך הטהור. והשתא שנפטר, תנוד חויתא, שכל אחת ואחת נדדה הלכה למקום הראוי לה, יעו"ש. ודבריו נאמנו מאד אם יהיה פירוש חיותא כינוי להנר"ן, אך באמת חיותא היא כינוי לשכינה ולא להנר"ן. ובחלום נאמר אלי, שכל הפירושים שנאמרו בזה לא כווננו אל האמת, אלא מאי דאמר רבי אלעזר אבא אבא תלת הוו, עיקר כוונתו היתה על מאי דנפל תלת זמנין, ועל זה קאמר תלת הוו, עד כאן החלום. ולפי זה יהיה פירוש חד אתחזרו ר"ל לאחד נחשבו. וכמו שמצינו בזוהר שמות (דף יד ע"ב), וז"ל: "אמר רבי אלעזר לרבי שמעון אבוי, מה חמא קב"ה לנחתא ישראל למצרים בגלותא?! אמר ליה: חדא שאלתא את שאיל או תרין?! אמר ליה: תרין. גלותא למה? ולמצרים למה? אמר ליה: תרין אינון ואתחזרו לחד", יעו"ש. והכי נמי איתא בזוהר נשא (דף קמו ע"ב): "תרין עלמין נינהו ואתהדרן לחד" יעו"ש. ובאד"ר (דף קכט ע"ב) גם כן אמר: "ועם כל דא, תרי עיינין אינון ואתחזרו לחד", שר"ל שנמשכים לחד. וכלומר, כי מה שלא עשיתי כיוסף ליפול פעם אחת דווקא, והטרחתי על כבודך ליפול על פניך שלוש פעמים, הנה כל השלוש פעמים הם נחשבים לפעם אחת בלבד, הואיל ולא יכולתי לדבר כי אם אחר פעם השלישית.

פירוש, הוא כמספיד על אביו ואומר, כי השתא מכאן ואילך תנוד חיותא וכו', והכוונה היא, כי בזמן חיבור האדרא זוטא הוה קב"ה ורתיכו, שהם חיות הקודש, עם נשמות הצדיקים כמבואר בריש האדרא. ואם כן בהכרח הוא שאחר פטירת הרשב"י ז"ל תנוד חיותא היא השכינה וגם חיות הקודש שנקראים כן בשם חיותא, כמ"ש בתיקונים תיקון ס"ט (דף קב ע"ב). וצפראן שהם נשמות הצדיקים, הם טאסין והולכים להם לגן עדן, שהוא יסוד אימא, או יסוד דנוקבא דז"א הנקראים בשם ימא רבא, משתקען בנוקבאן דימא רבא כמבואר באד"ר (דף

קלז ובדף קמ"ג) יעו"ש. ואינם חוזרים עוד, אלא משתקען בנוקבא דימא רבא. וגם חברייה שהם תלמידי רשב"י זיע"א, שעד עכשיו היו שותים יין וחלב, ומים חיים מפי הרשב"י ז"ל, הנה מכאן ואילך כלהו שתיין דמא, ר"ל סברות משובשות במקום מים חיים.

לפי שהיו יושבים ובוכים, לזה אמר קם רבי חייא על רגליו, ואמר, עד השתא בוצינא קדישא מסתכל עלן, השתא לאו הוא עידן וכו', כלומר כבר נטה היום לערוב, ולא יש עוד שהות. אלא לאשתדלא ביקריה כי אם להתעסק בכבודו. קם רבי אלעזר ורבי אבא, הכי גרסינן נטלו ליה וטיקרא דסקלא הוא כמין כסא עשוי מאריגת קליפות של עצים, ומלא נקבים כדמיון המכבר, ונושאים בו החולים להוליכם ממקום למקום. כי טקרא הוא עצים, והוא מלשון תקרה בחילוף דטלנ"ת. ודסקלא הוא כעין אסכלא כמ"ש בערוך, ור"ל שנטלוהו באותו כסא להוליכו לחדר מיוחד כדי להתעסק בכבודו.

מאן חמא ערבוביא דחברייא, וכל ביתא הוה סליק ריחין, הכי גרסינן סליקו ביה בפוריה פירוש שלאחר שנתעסקו בו בחדר, יצאו רבי אלעזר ורבי אבא בהארון מן החדר אל החצר, כדי למסרו לכתפים: ולא אשתמש ביה אלא רבי אלעזר ורבי אבא, הכי גרסינן אתו טריקין ומארי תריסין דכפר צפרי, והווי בני מרונא צוחין בקטירין וטרדי בהו וכו', וכן הגירסא באדרא של דפוס רבי יצחק פרחי ז"ל והיא גירסא נכונה. ופירוש טריקין הם אנשי חיל המכים, כמ"ש בערוך בערך טרקא יעו"ש. ומארי תריסין הם בעלי מגינים, כי תרגום מגן הוא תריס. ור"ל שבאו גבורים אנשי מלחמה בעלי מגינים מכפר צפרי, שהיא כפר אחת אצל צפת הנקראת צפרי, ובאו למירון כדי ליקח משם את ארון האלהים הרשב"י זיע"א ביד חזקה ולקבור אותו אצלם בכפר ההוא. וכשראו בני מירון כך, והווי צוחין בקשר ובאגודה אחת על בני צפרי, והווי טרדין בהו בבני צפרי ומשיבים אותם לאחוריהם. דחשיבו דלא יתקבר תמן, ר"ל שהיה בדעת בני מירון שלא יניחו להרשב"י להקבר בכפר של צפרי.

וכדי להשקיט המריבה שלא יהיה מסיבת אותו צדיק, עשה הקב"ה נס גדול בתר דנפק פוריא ואשא הוה להיט קמיה, מן החצר, הוה סליק באוירא כי המלאכים נשאו את ארונו באויר הרקיע, ואז נחה שקטה המריבה, כי מעתה לא נשארה הבחירה בידם אלא ביד הרשב"י ז"ל. ולפי שבני צפרי כבר חזרו לאחוריהם, והיתה תקותם מפח נפש, ונתפזרו כאן וכאן, משום הכי, שמעו קלא

יצאה בת קול ואמרה: עולו ואתו ואתכנשו להילולא דרבי שמעון וכו' ומ"ש יבוא שלום ינוחו על משכבותם (ישעיה נז ב), כלומר אל ירע בעיניכם שתוחלתכם נכזבה, יען כי בזמן שהצדיקים ינוחו על משכבותם ראוי שביום ההוא יבוא שלום ולא קטטות ומריבות כיום הזה. ולכן חלק הרשב"י ז"ל כבוד גם לבני כפר צפרי כדי שלא יצאו בפחי נפש, ונח ארונו במערה שבין מירון לצפרי, קרוב למירון כמו תחום שבת, ורחוק מן כפר צפרי כשעה וחצי, כנזכר בספר חיבת ירושלים. מה דקרי לה בשם הילולא, היינו לפי שביום ההוא עצמו נגמרה האדרא זוטא, והוא יומא טבא כגומרה של תורה. ולפי שהרשב"י ז"ל הוא לבדו חיבר האדרא זוטא כמ"ש בריש האדרא: "והשתא אימא אנא בלחודאי וכו' ", משום הכי נקראת הילולא דרבי שמעון. אבל באדרא רבא שגם החברים היו אומרים עמו, להכי קרי ליה התם: "הילולא דרבי שמעון וחברוי", וכמ"ש באד"ר (דף קמ"ד) יעו"ש.

כד עאל למערתא, שמעו קלא במערתא, זה האיש מרעיש הארץ, מרגיז ממלכות
הרואה יראה כי זה הפסוק הוא בישעיה סימן יד (פסוק טו), ושם כתב בהיפך (ה) זה האיש מרגיז הארץ מרעיש ממלכות. ושמעתי מפי קדוש הרב הגאון המופלא כמהר"ר ח"ר יוסף חיים ח"ר משה חיים נר"ו, (ובעוה"ר היתה מנוחתו כבוד בשנתנו זאת שנת ויש תקוה לאחריתך לפ"ק, יום שני יג אלול (תרס"ט) מחוץ לעוב"י בגדאד, ונקבר בעיר הנזכרת בליל רביעי תנצב"ה) שנתן טעם לשבח, לפי שזה הפסוק הוא נאמר על נבוכדנצר הרשע, משום הכי שינה הסדר לכבוד הרשב"י זיע"א, עכ"ל. ופירוש מרעיש הארץ רמז כשטיהר את עיר טבריה, שהרעיש את הארץ על הכותי, שאמר, גוזר אני על העליונים שירדו ועל התחתונים שיעלו, כנזכר בירושלמי בפ"ט דשביעית יעו"ש. אי נמי מרעיש הארץ ביום פטירתו שרעשו בני צפרי ובני מירון על קבורתו. ומרגיז ממלכות, רמז על מעשה בן תמליון כנזכר במסכת מעילה (דף יז ע"א) יעו"ש: **כמה פטרין ברקיעא משתככיין ביומא דין בגינך פירושו כמה מקטרגין שפותחין פיהם לקטרג, והוא מלשון פטרון ומושל, כמ"ש באד"ר (דף קלג). הם משתככיין ... בגינך, שאין מן המוסר לעשות מבוכה בזמן ביאת רשב"י ז"ל. דנא רבי שמעון בר יוחאי דמאריה משתבחה ביה בכל יומא, זכאה חולקיה לעילא ותתא, כמה גניזין עלאין מסתמרן ליה, עליה אתמר (דניאל יג ג) ואתה לך לקץ ותנוה ותעמוד לגורלך לקץ הימין פירוש שיעמוד לימין ז"א, מטעם כי לבוש נשמתו הוא מבחינת החסדים כמ"ש באד"ר (דף קכז) ולכן נתבשר שיעמוד לקץ הימין.**

ביאור האדרא זוטא בתיאור פטירת רשב"י זיע"א עפ"י הספה"ק "מתוק מדבש" להרה"צ דניאל פריש זצוק"ל

אמר רבי אבא, לא סיים בוצינא קדישא למימר חיים לא הספיק המאור הקדוש שהוא רבי שמעון לגמור את מלת חיים שבפסוק הנזכר, עד דאשתכחו מילוי עד שנשתתקו דבריו במלת כי שם צוה ה' את "הברכה", ומן השמים עכבוהו מלומר מלת חיים, לרמז לו שכבר אין לו חיים בעולם הזה, ואמר רבי אבא, ואנא כתבנא סברנא למכתב טפי ואני הכותב חשבתי לשמוע עוד מפי רבי שמעון ולכתוב יותר, ולא שמענא אבל לא שמעתי יותר, (ה"ג), ולא זקיפנא רישאי ולא זקפתי את ראשי לראות למה הפסיק רבי שמעון מלדבר עוד, דנהורא הוה סגי כי האור היה גדול מאד, ולא הוה יכילנא לאסתכלא עד שלא הייתי יכול להסתכל במקום רבי שמעון, אדהכי אזדעזנא בתוך כך נחרדתי, כי שמענא קלא דקארי ואמר שמעתי קול של מעלה שהכריז ואמר, אורך ימים ושנות חיים (משלי ג ב) ושלום יוסיפו לך, ר"ל כי בעל הקול היה מתפלל על רבי שמעון שיוסיפו לו עוד מן השמים אורך ימים ושנות חיים, ואחר כך שמענא קלא אחרא שמעתי קול אחר שהכריז ואמר, חיים שאל ממך (תהלים כא ה) הלא רבי שמעון כבר שאל ממך חיים (ה"ג) נתת לו כמבואר בזוהר חדש פרשת בראשית (הנזכר בראש האדרא), וכי אפשר שאורך ימים לעולם ועד שיחיה רבי שמעון עולם ועד בתמיה, ועל ידי תשובת הקול השני, הפסיק קול הראשון להתפלל עוד, ורבי שמעון נסתלק לחיי עד.

כל ההוא יומא כל אותו היום שנסתלק רבי שמעון, לא אפסיק אשא מן ביתא לא נפסק האש מן הבית שסיבב אותו משעה שהתחיל רבי שמעון בגילוי הסודות, (כנזכר בריש האדרא), ולא הוה מאן דמטי לגביה ולא היה מי שיערב לבו לגשת אליו, לראות אם נתעלף או שכבר נסתלק, דלא יכילו לפי שלא יכלו, דנהורא ואשא הוה בסוחרניה כל ההוא יומא כי האור והאש היו מסבבים אותו כל אותו היום, ואמר רבי אבא נפילנא על ארעא וגעינא נפלנו על הארץ וצעקנו מחמת הצער הגדול.

ד. א"ה ריחמ"א: הפסוק הנזכר לעיל מיניה הוא "כי שם צוה הוי"ה את הברכה" ולא הספיק רבי שמעון לומר את המשך הפסוק "חיים עד העולם", והיינו שרבי שמעון סיים את דבריו ואז נפטר לבית עולמו במילת הברכה.

בתר דאזיל אשא אחר שנסתלקה האש, חמינא לבוצינא קדישא קדש הקדשים, דאסתלק מן עלמא ראיתי את המאור הקדוש קדש הקדשים שנסתלק מן העולם, ור"ל כי רק שהלך האש נתברר להם שרבי שמעון נסתלק מן העולם, וראו אותו אתעטף שהיה מעוטף בטליתו, שכיב על ימיניה, ואנפוי חייכין והיה שוכב על צד ימינו ופניו היו שוחקות [כמחז"ל (כתובות קג ע"ב) מת מתוך השחוק סימן יפה לו, ופניו כלפי העם סימן יפה לו]

קם רבי אלעזר בריה, ונטיל ידוי ונשיק לון עמד רבי אלעזר בנו, ולקח את ידי אביו ונשק אותם, ואמר רבי אבא ואנא לחיכנא עפרא דתחות רגלוי ואני לחכתי את העפר שהיה תחת רגליו הקדושות, ואחר שנתאמת אצלם שרבי שמעון נח נפשיה, בעו חברייא למבכי רצו החברים לבכות, ובלבם בקשו רחמים מהקב"ה שיוכלו לבכות, ולא יכילו למללא לא יכלו לדבר ולבקש רחמים בפיהם, והקב"ה קבל הגיון לבם, לכן שארו חברייא בבכיה התחילו החברים לבכות על הסתלקות רבם ומאור עינם, ורבי אלעזר בריה נפיל תלת זמנין ורבי אלעזר בנו נפל שלש פעמים על פני אביו, כדרך שעשה יוסף לאביו, כמ"ש ויפול יוסף על פני אביו ויבך עליו וישק לו, אבל תחילה, ולא יכיל למפתח פומיה לא היה יכול רבי אלעזר לפתוח פיו לדבר, מחמת תוקף הצער, לבתר פתח רק אחר כך פתח את פיו ואמר אבא אבא אמר בכפילא כעין שכתוב אבי אבי רכב ישראל ופרשיו, תלת הוו חד אתחזרו מה שנפלתי על פניך שלש פעמים ולא כיוסף שנפל על פני אביו רק פעם אחת, כי כל השלש נפילות לאחת נחשבות הואיל ולא יכלתי לדבר רק בפעם השלישית.

המשיך רבי אלעזר את דבריו, כמספיד את אביו ואמר, כי עד עתה השכינה הנקראת חיה וגם המלאכים הנקראים חיות הקדש עם נשמות הצדיקים, כולם היו כאן עד שהיית חי ודרשת בסודות התורה, אבל השתא מכאן ואילך תנוד חיותא תזוז ותלך השכינה עם כל חיות הקודש, וגם צפראן טאסין וגם נשמות הצדיקים הנמשלות לצפרים טסות והולכות להם לגן עדן, ואינן חוזרות עוד אלא משתקען בנוקבאן דימא רבא הם נשארות שקועות וקבועות בנקב של הים הגדול (הרומז על היסוד של המלכות), וגם וחברייא שהם תלמידי רבי שמעון שעד עכשיו שתו יין וחלב ומים חיים מפי רבם, הנה מכאן ואילך כלהו שתיין דמא כולם ישתו דם, כלומר שילמדו סברות משובשות ומרות כדם במקום מים חיים.

קם רבי חייא על רגליו קם רבי חייא מהקרקע שהיו יושבים ובוכים על הסתלקות רבי שמעון, ואמר עד השתא בוצינא קדישא מסתכל עלן עד עתה היה המאור הקדוש מסתכל ומשגיח עלינו, ומלמד לנו דרכי חיים, השתא לאו הוא עידן עתה אין שהות עוד לבכות ולהספיד, כי נטה היום לערוב, אלא מוטל עלינו לאשתדלא ביקריה דהיינו לעסוק בכבודו כראוי לו. **קם רבי אלעזר ורבי אבא** שהם היו החשובים ביותר בין החברייא, נטלו ליה בטיקרא דסיקלא לקחו אותו ממטתו בכסא המיוחד לזה להוליכו לחדר אחר, כדי לעסוק בטהרתו ובהלבשתו כראוי לכבודו, [ומלת טיקרא פירוש עצים, והוא מלשון תקרה בחילוף דטלנ"ת, ומלת סיקלא הוא כעין אסכלא, ור"ל בכסא הנעשה מאריגת קליפות של עצים המלא נקבים כעין מכבר, ובו נושאים החולים להוליכם ממקום למקום].

מאן חמא ערבוביא דחברייא מי ראה עוד דבר כזה, שהרבה תלמידי חכמים באו בערבוביה לחלוק כבוד האחרון לרבי שמעון, וכל ביתא הוה סליק ריחין ומכל הבית עלה ריח טוב מבשמי הגן עדן, שהביאו נשמות הצדיקים שבאו מן הגן עדן לקבל פני רבי שמעון. **סליקו ביה בפורייה** (ה"ג בד"א בפורייה) אחר שנתעסקו בו הוציאוהו במטה מן החדר אל החצר, כדי להוליכו למקום מנוחתו, ולא אשתמש ביה אלא רבי אלעזר ורבי אבא ולא עסקו בטהרתו ובהולכתו אלא רבי אלעזר ורבי אבא. והנה רבי שמעון נח נפשיה בכפר מירון, וכשרצו להוליכו למקום קבורתו אתו טריקין ומארי תריסין דכפר צפרי באו גבורים ובעלי מלחמה מכפר צפורי למירון, לקחת את ארון האלהים של רבי שמעון בחזקה לקבור אותו אצלם בכפר צפורי (מלת טריקין פירושו אנשי חיל המכים, ומארי תריסין פירושו בעלי מגינים, ר"ל בעלי מלחמה), **וטרדאן בהו** ובני מירון היו דוחקים בבני צפורי להחזירם לאחוריהם שלא יקחו מהם את ארון האלהים, והוו בני מרונא צווחין בקטירין והיו בני מירון צועקים יחד באגודה אחת על בני צפורי, דחשיבו דלא יתקבר תמן כי בני מירון חשבו עצות ותחבולות שלא יניחו לרבי שמעון להקבר שם בכפר צפורי, אי נמי פירושו, שיראו בני מירון שמא לא יקבר רבי שמעון אצלם.

וכדי להשקיט את המריבה בין שני הצדדים עשה הקב"ה נס גדול, כי בתר דנפק פורייה אחר שמטתו של רבי שמעון יצאה מן החצר, הוה סליק באורא עלתה המטה באויר השמים כי המלאכים נשאוהו בידם, ואז נחה ושקטה המריבה, ואשא הוה להיט קמיה ועמוד של אש היה לוחט לפני מטתו, ובעת

שהמטה פרחו באויר שמעו קלא יצאה בת קול מן השמים שכולם שמעוהו, עולו ואתו ואתכנשו הכנסו ובואו והתקבצו, ר"ל אלו שהם מבחוץ יכנסו, ואלו שהם מרחוק יבואו, וכלם יתקבצו ויתאספו, להילולא דרבי שמעון לשמחת רבי שמעון שהיה מהלל ומשבח להקב"ה בשמחה על שזכה לצאת מן העולם בשלימות הגמורה, ואמרה עוד הבת קול, יבוא שלום ינוחו על משכבותם (ישעיה נז ב) ר"ל בזמן שהצדיקים ינוחו על משכבותם ראוי שביום ההוא יהיה שלום ולא קטטות ומריבות, [ואמרה כן כנגד מה שבני צפורי כבר חזרו לאחוריהם והיתה תקותם למפח נפש, משום הכי אמרה הבת קול שאל ירע בעיניכם שתוחלתכם נכזבה, כי ביום הסתלקות רבי שמעון אין ראוי להיות מחלוקת].

כד עאל למערתא כשנכנסה מיטת רבי שמעון מעצמה במערה בכפר מירון, שמעו קלא במערתא שמעו בת קול שיצאה מן המערה, זה האיש מרעיש הארץ מפחדו היו רועשים יושבי הארץ, מרגיז ממלכות שביטל בכוחו את גזרות המלכויות, כמה פטרין ברקיעא משתככיין ביומא דין בגינך הרבה פתחון פה של המקטרגים משתתקים ברקיע ביום זה בזכותך, (כי הקב"ה מחל לעוונותיהם של כל המלואים את רבי שמעון לכבודו, אשר העונות גרמו קטרוג, פטרין פירושו כמו פטר רחם שהוא לשון פתיחה). ועוד הוסיפה הבת קול ואמרה דנא רבי שמעון בר יוחאי דמאריה משתבחה ביה בכל יומא זהו רבי שמעון שהקב"ה משתבחה בו לפני פמליא של מעלה כל יום, ואמרה עוד הבת קול זכאה חולקיה לעילא ותתא אשרי חלקו בגן עדן העליון ובגן עדן התחתון, כמה גניזין עלאין מסתמרון ליה הרבה אוצרות עליונים שמורים לו למעלה, עליה אתמר עליו נאמר כעין שאמר המלאך לדניאל ואתה לך לקץ (דניאל יג ג) היינו ההסתלקות שהיא קץ כל בשר, ותנוח בקבר עם הצדיקים, ותעמוד לגורלך ותקום בתחיה לקחת גורלך הניתן לחלקך אחר תחיית המתים, לקץ הימין שכל זה יהיה באחרית הימים (מצודות בסוף ספר דניאל). אי נמי "לקץ הימין" היינו זמן הגאולה שאז יחזיר הקב"ה ימינו אשר השיבה אחור מפני אויב, וכמ"ש אם אשכחך ירושלים תשכח ימיני, ואומר הושיעה לו ימינו וזרוע קדשו, במהרה בימינו אמן.

**ביאור על פטירת רשב"י המובא בסוף האדרא זוטא
מהרה"ג רבי יוסף משאש זיע"א**

בספר אוצר המכתבים (ח"ג) לרבי יוסף משאש זצוק"ל מכתב אלף תצ"ד (עמ' ע-עא) כתב רבי יוסף משאש זיע"א ביאור על חלק מתיאור פטירת רשב"י ע"ה המובא באדרא זוטא ואביא כאן את לשון המכתב בשלמותו, וז"ל: מכתב כבודו הגיעני, בו שאל כבודו לפרש לו מ"ש בסוף האדרא זוטא, וז"ל ור"א נפל תלת זמנין ולא יכיל למפתח פומיה, לבתר פתח ואמר, אבא אבא תלת הוו חד אתחזרו, השתא תנוד חיוותא וצפראן טאסין משתקעאן בימא רבא, וחברייא כלהו שתיין דמא, עכל"ה. וכתבת כי חפשת הרבה בפירוש הזוהר ולא מצאת מאומה, ושאלת הרבה ואין מענה. ובקשתני לחוות דעתי.

תשובה, הנראה לע"ד בזה הוא כי ר"א מרוב הצער על אביו הצדיק שנסתלק מעלמא נפל כמתעלף והקימו אותו וחזר ונפל פעמים שלש וניטל ממנו כח הדבור, ואח"כ פתח פיו ואמר, אבא אבא, תלת הוו, דהיינו יוחאי זקני, ואתה אבא, ואני, כולנו בתלתא כחדא היינו מגינים על הדור, ועתה חוט המשולש נתקו ממנו שניים ונשאר הוא לבדו, והוא ירא פן תתעורר החיה הרעה שהיא מלכות רומא עם המלכיות הקטנות שתחת דגלה שדומין לגבי גבורתה כצפורים, שהיו שריהם כאילו משוקעים בתהומא רבא בזכות חוט המשולש, ופן יתעוררו במיעוט הזכות שיצאו ממנה שניים, וחברייא בשמעם את דבריו זכרו את מלכות רומא הרשעה ומה שעשתה לישראל ובכו בכי גדול עד שנתאדמו עיניהם והיו נראים כשותתים דם, והנוסח שתיין דמא שכתב כבודו, הוא ודאי נוסח מוטעה וצ"ל שתתן דמא.

עוד במכתבך הב' אמרת, כי שכחת להוסיף לבקש לפרש לך מ"ש עוד שם, קם ר"א ור"א נטלו ליה בטיקלא דסיקלא, מאן חמא ערבוביא דחברייא, אתו טריקין ומארי תריסין דכפר צפרי, והוו בני מרונייא צווחין בקטירין, כמה פטירין ברקיעא משתככין ביומא דין, ע"כ.

תשובה, בטיקלא דסיקלא, עניינו ארון חדש ויפה, מאן חמא ערבוביא דחברייא, פירוש מי ראה כזאת שהחברים הצדיקים והחסידים והמתונים תמיד במעשיהם ומכבדים זה את זה כ"א כפי כבודו, יהיו עתה בערבוביית בלי סדר ומשטר מרוב הצער שהיו שרויים בו. אתו טריקין ומארי תריסין דכפר צפרי, פירוש באו השוערים והמושלים הגדולים של כפר צפרי להתעסק בו ולהוליכו

לקברו בצפרי, והוו בני מרונייא צועקים עליהם בשופרות ובחצוצרות ובכל דבר המשמייע קול לייראם ולבהלם וטרדן ביהו, דחשיבו דלא יתקבר תמן בצפרי. ופירוש כמה פטירין משתככיין, דהיינו כמה גזירות קשות ורעות מתבטלין ביומא דין בזכותך, זהו ידידי הנ"ל לפרש בזה בקצ"ר אמיץ מרוב הטרדות ושלום. ע"כ מכתבו היקר של רבי יוסף משאש זיע"א בביאור סוף האדרא זוטא בתיאור פטירת רשב"י.

מדוע קוראים לספר הזוהר "הזוהר הקדוש"

בספר אוצר המכתבים (ח"ג) לרבי יוסף משאש זצוק"ל וזיע"א מכתב אלף תרכ"ז הביא כמה טעמים מדוע נקרא ספר הזוהר בשם "הזוהר הקדוש" ואביא את דבריו כלשונם רק אחלק את הטעמים לאותיות, וז"ל: מכתבו הבהיר הגיעני, בו שאל כבודו, מדוע קורין לספר הזוהר, זוהר הקדוש, מה שאין קורין אפילו לספר התנ"ך?

תשובה, דע בני, כי ספר הזוהר קם עליו ערער בכמה זמנים, מי מחברו, ורבו הדעות, עד כי הרבה החליטו, שהמקובל מהר"מ קורדווריו זצ"ל הוא שחברו, ונתלה באילן הגדול רשב"י זיע"א, מפני שנחבא י"ג שנים במערה כידוע בש"ס, וזכורני שראיתי שנשאל על זה הגאון יעב"ץ אשכנזי זצ"ל, והשיב שלא יוכל להכריע, ואך הוא ספר מלא דברים טובים יהיה מחברו מי שיהיה, ואמנם ידי זרים שלטו בו, ולקה בחליף, וחסר, ויתיר. ע"כ.

א. ואמנם כל העוסקים בקבלה תלו כל חכמתם בו, וממנו שואבים כל קבלותם, ומתחילה היה שמו אצלם מדרש רשב"י זצ"ל, כמו פרקי ר"א, ושוב כדי לחבבו על העם ולהפיצו בישראל, שינו את שמו לספר הזוהר, ע"ש הכתוב (דניאל יב) והמשכילים יזהירו כזוהר הרקיע וכו' ועוד באו אחרים והוסיפו לו תואר הקדוש להוסיף לו חיבה על חיבה, כמו שמתארים ספר השל"ה הקדוש, ולאור החיים על התורה, הקדוש, ועוד הרבה, כדי להרים ערכם אצל העם, כדי לקרותם, או לקנותם, או שניהם יחדיו וכן מתארים חברה קדישא, לחבבה, על כל מין חברה, מה שאין כן התנ"ך והש"ס והמדרש, שהם תמיד מאז חביבין וקדושים בעיני העם.

ב. וחכמי הישיבות שהיו עוסקים רק בש"ס ובפוסקים, היו לומדים בו שלוש פעמים בשנה, שהם ליל ז' של פסח, ליל חג השבועות, ליל הושענא רבה, כמ"ש בספר קריאי מועד, הידוע ללמוד זמנים אלו, ואמרתי בס"ד שבשבילם נאה לו השם זוה"ר שהוא, ז. שביעי של פסח, ו, ששה בסיון חג השבועות, ה"ר, הושענא רבה.

ג. ועוד מנהג פשוט היה בתלמסאן, ובכמה קהלות באלגריין שהיה להם קבע ללמוד בשבת אחר שחרית משך שעה בספר הזוהר, ובכל ליל ששי אחר ערבית, משך ב' שעות. וכן בכל לילי ראשי חדשים, וביום חמשה באייר בכל שנה, היתה ועדה שהיו מחלקים כל ספרי הזוהר ה' דפים, ה' דפים, לכל אחד מבני העיר, פתקאות פתקאות מדף פלוני עד דף פלוני לכל אחד, ומי שיודע ללמוד היה לומד בעצמו, ומי שאינו יודע, היה מוסר הפיתקא לאיזה ת"ח שילמוד בשבילו, ונותן את שכרו ע"פ נדבת לבו, וגומרין אותו ביום ל"ג בעומר ועושים סעודה קטנה בביהכ"נ הנקראת ע"ש "חברה קדישא" שיש בכל מקום, ואמרתי להם, שבשבילם נאה השם זוה"ר והבן.

ד. ועוד, אמרתי ע"פ דברי המקובלים, שקריאת הזוהר היא כלי זיין נגד היצה"ר, וגם מקרבת הגאולה לעלות אל הארץ. וזה נרמז בפירוש אותיות זוה"ר. זי"ן, כלי זיין, וא"ו, ווי העמודים דהיינו וו לתלות בה דבר גדול, ה"י דבר גדול עלה, ר"ש כאשר דבר ה' אלהי אבותיך לך אל תירא ואל תחת (דברים א כ"ה).

ה. עוד ע"פ דברי המקובלים, שלימוד הזוהר צריך שיהיה לאט לאט ובכוונת הלב כמי שעולה בהר גבוה ותלול שצריך לשמור על כל צעד וצעד, וכן דרשו הם על הכתוב מי יעלה בהר ה' ומי יקום במקום קדשו, זה ספר הזוהר הקדוש. וזה זו – הר. (א"ה ריחמ"א: עוד יש לומר שהוא מלשון הזהר היינו שעל האדם להיזהר בלומדו את הזוהר שיעלה בהר ה' לאט לאט ובמיתון ולא יבוא ח"ו להגשמת הדברים).

ו. עוד זוה"ר בגימטריא רי"ח שלימודו עולה רי"ח ניחוח לפני ה'. זהו מה שיש להשיב לכבודו על שאלתו הארוכה, בדברים ורמזים שהוא אוהב, ושלוש. עכ"ל.

מקבץ שאלות על ל"ג בעומר ועניני רשב"י

הטעם שנקרא ל"ג בעומר בבי"ת ולא ל"ג לעומר בלמ"ד

בשו"ע הלכות ספירת העומר (או"ח סימן תפ"ט סעיף א') כתב לומר היום היום יום אחד "בעומר" בב', ובטו"ז (שם סק"ג) כתב על זה: כן מנהגנו [=מנהג בני אשכנז], אבל בדברי הר"ן סוף פסחים שמביא ב"י נזכר שם לעומר בלמ"ד וכו', יע"ש שהאריך בזה. ומנהגינו הוא לומר "לעומר", וכמ"ש המשנה ברורה (סק"ח) וז"ל: וברוב פוסקים הנוסח לעומר, ע"כ. ובשערי תשובה (אות ח') כתב על האומרים "לעומר" וז"ל: וכן נהגו במדינתנו והוא ע"פ האר"י ז"ל וכו', ע"כ.

וא"כ התמיהה קיימת, למה גם אנחנו שמקפידים לומר תמיד "לעומר" ע"פ האר"י ז"ל, קוראים את יום "ל"ג בעומר" 'בעומר' בב', ולכאורה היה לנו לומר "ל"ג לעומר" בל'.

הרה"ג משה צוריאלי שליט"א השיב וז"ל: ההבדל בין מלת "לעומר" אל "בעומר". הראשון הוא שסופרים כמה ימים עברו מאז הקרבנו הקרבן ביום שני של פסח, לעומר ההוא, כך וכך ימים עברו. אבל במשך הזמן, האשכנזים כינו לכל התקופה של החמישים יום בשם "עומר" כמו שמצפים למתן תורה בעצרת. והם ששינו ואמרו "כך וכך ימים בעומר" בתוך תקופה זאת. אין ספק שנוסח הספרדים צודק. אבל כיון שהאשכנזים שליטים ברוב מוסדות מדינתנו, וגם ברבנות ומשרד הדתות הם השולטים וקובעים (לא מפני שהספרדים מסרו להם מרצונם את השלטון, אלא מפני שהשרים והפקידים הבכירים, ברוב מוסדות המדינה, הם מעדת אשכנז, כך נעשה), ולכן נקרא בשיגרת לשון העם "ל"ג בעומר".

הרה"ג אליהו ממון שליט"א השיב וז"ל: אכן הספרדים (ותשמע בדיסקים שלי שיצאו לא מזמן על עניני ספירת העומר) אומרים ל"ג לעומר והאשכנזים ל"ג בעומר.

הרה"ג ישראל חיים בלומנטל שליט"א (ירושלים) השיב וז"ל: יום י"ח באייר הוא יום פטירת הרמ"א. ביום זה פוסקים כמותו ולכן מכנים את היום ל"ג בעומר כשיטתו.

הרה"ג אוריאל שלמוני שליט"א השיב וז"ל: בשו"ע שם לא נזכר כלל "לעומר" ורק בסוגריים הוסיפו "בעומר" (ויש באופן כללי דיונים לגבי הסוגריים שבדברי הרמ"א האם הם ממנו או מתלמידיו) ועי"ש במשנ"ב ס"ק ח' שיש הרבה גורסים לעומר

ופשטות אין זה מעכב כלל. ועוד, שמבואר שם במשנ"ב שאפי' אמירת לעומר או בעומר אינה מעכבת (ולכאו' כן משמע מלשון השו"ע שלא הזכיר בכל הדוג' לתיבת בעומר), וע"כ נראה שהונהג לקרוא ל"ג בעומר ע"י אלו שנוהגים לספור בעומר ואחריהם נמשכו, ונראה שאין צריך לחפש בזה טעמים (וע"ד רמז קל אם תיקח ל' של לעומר עם ב' של בעומר יצא ל"ב ועם הכולל הוא ל"ג).

הרה"ג גמליאל הכהן רבינוביץ שליט"א מח"ס 'גם אני אודך' השיב וז"ל: מה ששאלתם שיש הרבה שנוהגים לומר בספירה "לעומר" ולא "בעומר", ואם כן למה בל"ג בעומר כולם אומרים ל"ג "בעומר". והנה בעבר חשבתי על כך, וצריך לחפש מה שכתבתי על זה בס"ד. וכעת חשבתי חידוש לדינא לכאורה, שאם נוהג לומר "לעומר", אם כן כשאומר לחבירו בליל ל"ג בעומר, היום ל"ג "בעומר", לכאורה יוכל לכל הדעות לספור אחר כך בברכה, כי הרי בזה שאמר ל"ג "בעומר", גילה דעתו שאינו רוצה לצאת בספירה זו, שהרי דרכו לומר תמיד "לעומר", ולא "בעומר", וצ"ע"י.

הרה"ג אברהם יהודה הכהן רבינוביץ שליט"א השיב וז"ל: ואפשר דהנה ידוע דביום פטירת צדיק פסקינן הלכתא כוותיה, [וכמו שנוהגים בבעלזא דביום היארצייט של בעל הנודע ביהודה זצ"ל אין אומרים לשם יחוד בספירת העומר]. וכיון שבל"ג בעומר יום היארצייט של הרמ"א זצ"ל והוא כתב לומר ל"ג בעומר, לכך אפי' הנוהגים לומר ל"ג לעומר קוראים ליום זה ל"ג בעומר.

הרה"ג שמואל ברוך גנוט שליט"א השיב וז"ל: ראה צמח צדיק (להרה"ק מויז'ניץ), שכתב כך: לכאורה יש להבין למה קורין אותו ל"ג בעומר, הא אנו מונין המספר קטן קודם שאנו סופרים היום שלשה ושלושים יום. ואפשר לומר על דרך זה, דהנה העיקר הוא בימי הספירה שיזכך החומריות שבו ויהיה בבחינת מה, כי כוונת הספירה בשם מ"ה כידוע (שעה"כ דרוש א' דפסח), ואז יזכה לבא ליום הנ' שהוא נגד שערי בינה, כמו שכתוב (ויקרא כג, טז) תספרו חמישים יום. ובזה פרשנו הגמרא (פ"ט דברכות נו ע"ב) הרואה קנים בחלום יצפה לבינה, כי אמרו (תענית כ.) לעולם יהיה אדם רך כקנה, וב' פעמים קנ"ה גימ' עמ"ר, ולכן הרואה קנים שהוא ב"פ קנ"ה שגימ' עמ"ר, יצפה לבינה, שעל ידי ספירת העומר זוכה

ה. א"ה ריחמ"א: הנה בס"ד שאלתי זאת למורי ורבי הרה"ג אברהם הלוי ליפשיץ שליט"א אב"ד דק"ק כפר גדעון עמק זרעאל, ואמר לי שנראה לו שאין חילוק בין אם אמר ל"ג לעומר לבין אם אמר ל"ג בעומר.

לבינה שהוא נ' שערי בינה כנ"ל. ולכן אנו קורין ל"ג בעומר, כי האותיות שבין ל' לג' שהם מנסע"פ צ"ק רש"ת א"ב גימ' אלף שצ"ג, כמספר כת"ר שב"ת הוי"ה מ"ה, כי זה עיקר כוונת הספירה לזכות לכת"ר שב"ת בלתי לה' לבדו, על ידי שיהיה בבחינת מ"ה המרומוז בספירה. ואז זוכה לצירוף ג"ל, ר"ל אותיות שבין ג' לל' גימ' ס"ט כמנין חיי"ם עה"כ, שממשיך חיים מאילנא דחיי, וביחד אלף שצ"ג עם ס"ט הוא אלף תס"ב, כמנין ה' פעמים גבור"ה, שנמתק בה' פעמים חס"ד שגימ' אלף ת"מ, ונשאר כ"ב שרומז על כ"ב אתון דאורייתא, וזה ג"ל עיני ואביטה נפלאות מתורתך (תהלים קיט, יח), עכ"ל הצ"צ.

הרה"ג כפיר ברוך מבורך דדון שליט"א השיב וז"ל: המקור הראשון אשר בו הוזכר ל"ג בעומר כיום שמחה, הוא ספר המנהיג, לרבי אברהם בן נתן הירחי, מצרפת, ושם הוא כותב (הלכות אירוסין ונישואין סימן ק"ו), ואך מנהג בצרפת ופרובינצא לכנוס מל"ג בעומר ואילך. גם המהר"ל בהלכות דיני הימים שבין פסח לשבועות, הזכיר את ל"ג בעומר. וידוע כי הספרדים רגילים לספור "היום כך וכך לעומר", ואילו האשכנזים רגילים לספור "בעומר". ומשום כך הוקבע יום זה כלשון ספירת האשכנזים "ל"ג בעומר". הואיל ויצא מפי קדשם של הראשונים האשכנזים, ובלשונם נמשכו כל הפוסקים.

הרה"ג שאול גארדאן שליט"א השיב וז"ל: י"ל שהוא לכבודו של הרמ"א בעל ההילולא, שפסק לומר בעומר (בסימן תפ"ט סעיף א') [ועיין סימן תצ"ג - שהמחבר קורא ליום זה ל"ג לעומר, והרמ"א קוראו ל"ג בעומר, לטעמי הנ"ל]. (הובא בגליון 'דמשק אליעזר' מהרה"ג ר' אלכסנדר אליעזר קנאפפלער שליט"א פרשת בהר תשע"ד).

הרה"ג משה וואלף ראזענבערג שליט"א השיב וז"ל: זה עתה ראיתי בגליון הנחמד נר הפטרות, שהביא (בסוף הגליון אות ז') בשם כ"ק אדמו"ר מהר"י ט"ב מסאטמאר זי"ע, טעם לזה, דאף שמנהגינו לספור היום... לעומר (עם אות ל' עפ"י האריז"ל), אבל ביומא דהילולא של הרמ"א נוהגין כבוד ואומרים לפי שיטתו (או"ח סימן תפ"ט סעיף ב') ל"ג 'בעומר' (עם אות ב'), עכ"ד בגליון ה'. (שם).

הרה"ג מרדכי אלמקייס שליט"א מח"ס 'ויכתוב מרדכי' כתב וז"ל: הן אמת שהנכון יותר לומר "ל"ג לעומר" כי כך אנו סופרים בספירת העומר, אך אפשר שהשתרש ככה בעם לומר "ל"ג בעומר", מהאשכנזים שהם היו עיקר העולים למירון בתקופות קדמוניות יותר ומשם השתרש גם לספרדים (כי האשכנזים מונים היום כך וכך בעומר כידוע).

עוד אפשר בדרך רמז כי "ל"ג בעומר" ר"ת ל"ב, רוצה לומר שביום זה נכנסת קדושה והתלהבות לעבודת ה' ללב האדם.

עו"ל כי ר"ת הנ"ל ירמזו על התורה, כי תושב"כ מתחלת באות ב' ומסתיימת באות ל' כידוע, וכאן ירמזו כי יום ל"ג בעומר הוא כעין יום מתן תורה של תורת הנסתר, ולכן אומרים דווקא "ל"ג בעומר" לרמזו כנ"ל על התורה המתחלת באות ב' ומסיימת באות ל', וגם הכא הוי כיום מתן תורת הנסתר.

ועיין עוד בסוף הקונטרס תשובת מערכת "לדופקי בתשובה" על עניין זה

הטעם שנקרא הזוהר הקדוש כן בצירוף מילת קדוש

מדוע נקרא ספר הזוהר בפי כולם הזוהר הקדוש, מה שלא נקראו כן ספרים אחרים, שקדמו לו.

ריחמ"א ס"ט השיב וז"ל: יתכן לומר מכיון שהלומד בו מתקדש לכן נקרא קדוש.

עוד נראה לומר בס"ד, שכל הלומד בו מרגיש את הקדושה שיוצאת מספר הזוהר הקדוש.

הרה"ג אליהו ממין שליט"א השיב וז"ל: גם האלשיך השל"ה ואור החיים נקראו הקדוש, וזכו לזה משום קדושתם המופלגת שנתקבל כן בכלל ישראל.

הרה"ג ישראל חיים בלומנטל שליט"א (ירושלים) השיב וז"ל: ייתכן שיש סיבה נוספת. הקורא בתורה ואינו מבין, אין זה נקרא לימוד. ואילו לגבי הזוה"ק, ההוראה המקובלת היא שאף מי שאינו מבין קיים מצוה, או שיש בידו מעלה גדולה ועליונה. לכן נקרא 'קדוש' שיש קדושה בעצם קריאתו.

הרה"ג אלון ארביב שליט"א השיב וז"ל: כל ספר הוא קודש, ואף הזוהר בין ספרי הקודש, אומרים תורתנו הקדושה.

הרה"ג כפיר ברוך מבורך דדון שליט"א השיב וז"ל: הנה כבר נשאל בזה הגאון רבי יוסף משאש זצ"ל, בספרו אוצר המכתבים ח"ג (סימן אלף תרכ"ז), מדוע נקרא שם הספר "זוהר הקדוש", ולמה הוסיפו לציין בשמו "הקדוש", והשיב, הואיל וספר הזוהר יצאו עליו עוררים, משום כך כינוהו בשם "זוהר הקדוש", להורות שהוא מקודש. יעו"ב ותרווה נחת.

הרה"ג מרדכי אלמקייס שליט"א השיב וז"ל: הנה הלימוד בספר קדוש זה מטהר ומקדש הן את הלומד בו והן את העולם כולו כידוע. ולכן נקרא "הזוהר הקדוש". וזה כעין מה שתירץ כת"ר.

וידידי הרה"ג מרדכי שוקרון שליט"א תירץ בזה, כי ידוע עניין קדושה הוא רומז לברית, וזה בא לרמז כי רשב"י היה המיוחד בדורו בשמירת הברית ולכן ספרו נקרא קדוש. וכמו שמצינו מאותו טעם "אור החיים הקדוש", "השל"ה הקדוש" ועוד. עכת"ד.

ול"י נראה להוסיף על דבריו כי בענין קדושת רשב"י בשמירת היסוד ראיתי בספר הקדוש "תקנת השבין" שכתב על דברי הזוה"ק הידועים גבי אדם שפגם בבריתו שאינו יכול לשוב בתשובה. וכבר נשתברו על זה קולמוסין. ורבינו צדוק הכהן זי"ע כתב שם כי הכוונה היא שלא יוכל להגיע למעלת רשב"י שלא פגם מעולם וכו' אך לשוב בתשובה שלימה ולהגיע למעלות נשגבות בוודאי יכול עכת"ד. א"כ רואים אנו את מעלת קדושת רשב"י וממילא ראוי חיבורו להקרא קדוש.

ועיין עוד בסוף הקונטרס תשובת מערכת "לדופקי בתשובה" על עניין זה

האם יש ענין להיות שבת לפני הילולא בציון רשב"י

האם יש ענין להיות בשבת שקודמת להילולא של רשב"י אצל רשב"י כי רשב"י נקרא בחינת שבת.

הרה"ג אליהו ממנ שליט"א השיב וז"ל: לאו דוקא.

הרה"ג אלון ארביב שליט"א השיב וז"ל: לא שמענו. רשב"י נקרא בחינת שבת בכל שבת ולא דווקא בערב ההילולא, שגם ליום המיוחס י"ח באייר לא בטוח שהוא יום פטירתו.

הרה"ג כפיר ברוך מבורך דדון שליט"א השיב וז"ל: בקהילותינו נוהגים בכל ימות השנה לשורר את הפיוט "בר יוחאי" לפני הקידוש בלל שבת, וטעם לדבר שמעתי, מפני שהלכה כרבי שמעון בשבת. וסתם רבי שמעון רשב"י. ובס"ד אמרתי טעם נוסף, ע"פ המבואר בשבת (לג:), הואיל ורשב"י ורבי אלעזר בנו, בצאתם מן המערה, פוגשים לפנות ערב בערב שבת סבא אחד שהיה אוזח

בשתי חבילות הדסים ורץ בין השמשות. אמרו לו: למה לך אלו? אמר להם: לכבוד שבת. הסתפק לך באחד! אחד כנגד 'זכור' ואחד כנגד 'שמור'. אמר רבי שמעון לבנו: ראה כמה חביבות מצוות על ישראל. ולכך הואיל ורשב"י מלמד זכותם של ישראל על שטורחים לכבוד שבת לכך אנו מזכירין את שמו עם התקדש היום. ובספר חיבת ירושלים, הביא בשם מדרש תלפיות וז"ל: כתב החכם ר' יעקב פראגו, ששמע מר' יונתן גאלאנטי, ששמע מפי קדוש מדבר איש מפי איש עד רשב"י, שאילן החרובין בכל ערב שבת היה נהפך לתמרים ע"ש "צדיק כתמר יפרח". עכ"ל. ואם כן גם לרשב"י היה נעשה נס לכבוד שבת, כדי שיוכל לענג את השבת. (א"ה מ"א ס"ט: ע"י גליון מרי"ח ניחוח מס' 141 עמ' 6 וע"י שו"ת ויכתוב מרדכי ח"א עמ' ל"ט ועמ' של"ו)

הרה"ג מרדכי אלמקייס שליט"א השיב וז"ל: בענין להיות שבת קודם ההילולא אצל רשב"י, הנה כך מנהג ישראל שמי שיש לו יא"צ באותו שבוע עולה לס"ת בשבת הקודמת וכו'. ורשב"י הרי הוא אביהם של ישראל. ומנהג אנשי מעשה לשבות שם גם בשבת שקודם ההילולא ובפרט אם ההילולא חלה בסמוך לשבת ביום א' או ב'.

ואכתוב דבר א' ששמעתי ממורי ורבי שליט"א, כידוע אנו נוהגים לומר בשבת לאחר שלום עליכם ואשת חיל גם פיוט בר יוחאי. ואמר לי כי מנהגו בשבת שקודם ההילולא לומר גם פיוט "ואמרתם כה לחי" וכך אני נוהג בס"ד כבר כמה שנים.

ועיין עוד בסוף הקונטרס תשובת מערכת "לדופקי בתשובה" על עניין זה

מדוע היתה מחלוקת בין אנשי צפורי לאנשי מירון היכן יקבר רשב"י

בסוף האידרא זוטא מובא (רצ"ו ע"ב) וז"ל: אתו טריקין ומארי תריסין דכפר צפורי, וטרדאן בהו והוו בני מרוניא צווחין בקטירין, דחשיבו דלא יתקבר תמן, עכ"ל.

ופירושו כפי שכתב במתוק מדבש וז"ל: באו גיבורים ובעלי מלחמה מכפר צפורי למירון, לקחת את ארון האלהים של רבי שמעון בחזקה לקבור אותו אצלם בכפר צפורי, ובני מירון היו דוחקים בבני ציפורי להחזירם לאחוריהם

שלא יקחו מהם את ארון האלהים, והיו בני מירון צועקים יחד באגודה אחת על בני ציפורי, כי בני מירון חשבו עצות ותחבולות שלא יניחו לרבי שמעון להקבר שם בכפר ציפורי, אי נמי פירוש, שיראו בני מירון שמא לא יקבר רבי שמעון אצלם, עכ"ל.

ושאלתי היא: איזה צד היה לבני ציפורי שיקבר אצלם רבי שמעון והרי לכאורה היתה לו יותר שייכות עם מירון שהרי שם הוחבא במערה, ואם כן לכאורה הוא צריך להיקבר במירון ולא בציפורי.

ואני לעצמי חשבתי שבני ציפורי שהיו גיבורים ובעלי מלחמות כבר צפו את הילולא של רבי שמעון שתהיה ותכניס להם הרבה כסף מאלו שיבואו להילולא ועל כן רצו בחזקה להביאו לקבורה שם.

הרה"ג משה צוריאלי שליט"א השיב וז"ל: בענין מריבה בין בני ציפורי לבני מירון, כל אחד רצה שהקבר יהיה בקרבת מקומם, כי בעת עצירת גשמים הולכים לשם כדי שהמתים יתפללו עלינו (לפי דעה אחת בתענית טז ע"א. וכנראה כן דעת הזוהר, ויחי דף רכ"ה). ולא רצו לטרוח ללכת למרחקים עד למקום הקבר. זכות רשב"י תגן על כל בית ישראל, כדבריו בסוכה מה ע"ב.

הרה"ג אליהו ממין שליט"א השיב וז"ל: אולי שילוב תושב"כ עם תושבע"פ ייחוד וכו' רבי יהודה הנשיא ורשב"י.

הרה"ג אלון ארביב שליט"א השיב וז"ל: רשב"י ובנו רבי אלעזר שהו במערה בפקיעין ולא במירון. כמופיע במדרש קהלת רבה (י, יא) "רשב"י ורבי אלעזר בריה הוון טמירין במערתא דפקע י"ג שנין בשמדא" (תרגום: רשב"י ובנו ר' אלעזר התחבאו במערת פקע שלש עשרה שנים בימי השמד).

הרה"ג כפיר ברוך מבורך דדון שליט"א השיב וז"ל: הנה תחילה וראש, בספר ארץ הגליל (עמ' 451) הביא מחלוקת אם המערה בה התחבא רשב"י היתה במירון או בפקיעין. והביא סימוכין לדעה זו ולדעה זו, ע"פ הזוה"ק (האזינו דף רצ"ה ע"ב), או בהקדמת תיקוני הזוהר (עמוד א') יעו"ש. ועל כן אין סברא זו מוחלטת.

והנראה שרשב"י קבע מושבו וישיבתו בתקוע שבגליל (שבת קמז:), הסמוכה למירון, וסמוכה גם לציפורי, וכשבאו להוציאו ולקברו, אנשי ציפורי שהיו בעלי מריבה ותחרות (ירושלמי ברכות פ"ג סוף ה"ב), אמרו תקוע היא בין

ציפורי ובין מירון, ומדוע יקבר אצלכם, ואולי יקבר אצלנו. ומה עוד שעל פי המבואר בזוהר ח"ב (דף ע"ט ע"א), רשב"י ישב גם בציפורי בחלק מן הזמן, ובירושלמי (פרק כיצד מעברין הלכה א') אף אמר, יכול אני לעשות שיהו מהלכין מטבריא לציפורי ע"י מערות ובורגנין. ומה עוד שרבים מחבריו כמו אבא חלפתא ורבי יוסי, היו גרים בציפורי. והיו אנשי ציפורי מחבבין את רשב"י, שעל אף שהיו בעלי מריבה ותחרות, רשב"י קרבן בעבותות אהבה וכדמוכח ממדרשי חז"ל. ועל כן חפצו שיקבר אצלם. אך רשב"י רצה להיקבר דווקא במירון, וכמובא בסוף האידרא זוטא שם. והנלענ"ד בס"ד כתבתי.

הרה"ג מרדכי אלמקייס שליט"א השיב וז"ל: אפשר שבני ציפורי רצו שרשב"י יקבר בציפורי כי שם קבור רבינו הקדוש מחבר המשנה, ורצו לחבר יחדיו את מחבר המשנה למחבר הזוהר הקדוש, וחשבו כי כך רצוי הדבר, אך משמיא בחרו לו מקום במירון אתרא קדישא. ויה"ר שזכות רשב"י הקדוש תגן בעדו ובעד משפחתו אלף המגן בכלל כל ישראל אמן.

ועיין עוד בסוף הקונטרס תשובת מערכת "לדופקי בתשובה" באריכות על עניין זה

רשב"י - עוצם ביטולו לה'

בספר 'שיעורים בתורת חב"ד' (ח"ב, עמ' ח-ט) להרה"צ יואל כהן שליט"א כתב על מה שהיה רשב"י בטל לה' יתברך, וז"ל:

בזוהר נאמר (ח"ב לח ע"א): "מאן פני האדון הו"ה דא רבי שמעון בר יוחאי". מאמר זה תמוה ביותר, אין יתכן לומר מילים שכאלה?

יש אמרה המקובלת בין החסידים: המלך, בזמנים שאינו מופיע בקהל, מניח את כתרו על מתלה. לכאורה, מדוע לא יניח המלך את הכתר על ראשו של אחד מעבדיו הרבים? ההסבר הוא פשוט – אם המלך יניח את הכתר על ראשו של העבד, עלולה להתגנב אל ליבו של העבד איזושהי מחשבה זרה וטיפשית, מה שאין כן כאשר הכתר מונח על המתלה, המתלה אינו מהרהר מאומה!...

ואמרו החסידים, שאם יהיה עבד כזה שירגיש ויחוש שכל מציאותו אינה אלא כמתלה שעליו מניח המלך את הכתר, אזי יוכל המלך להניח את הכתר גם עליו. כאשר העבד מרגיש שאין לו שום מציאות לעצמו כלל ואינו אלא

כאחד המתלים הקבועים בקיר העשויים לשמש את המלך, אפשר להניח את הכתר גם עליו. באופן זה, אין זה שמניחים עליו את הכתר כאדם, אלא הוא נחשב כמתלה בלבד.

אצל רבי שמעון בן יוחאי היה נרגש שאין לו שום מציאות משלו כלל, וכל כולו אינו אלא שעל ידו נשלם רצון הקב"ה. מלכתחילה לא נרגשת מציאותו כאדם לעצמו. אצל אנשים רגילים, קודם כל מורגשת מציאותו האישית של האדם, אלא שבהמשך, כאשר מתעוררת השאלה: לשם מה נברא האדם? באה התשובה, שכל מציאות האדם נבראה בשביל לשמש את קונו. באופן זה, גם אם האדם יחדיר עמוק בנפשו את מטרת בריאתו ויחשוב על כך בכל עת ובכל רגע, הכרה זו תהיה כדבר נוסף על ישותו העצמית. קודם לכל מרגיש הוא את ה'אני' שלו, ורק אחר כך מתווספת ההכרה במטרת בריאתו. לעומת זאת, אם ננסה להתבונן כיצד 'מסתכל' הקב"ה על מציאות האדם, אזי אצלו מלכתחילה כל עניינו של הנברא אינו אלא לכבודו, לעבוד את ה'. והרגשה זו, כפי שהיא מצד 'למעלה', היא שהייתה נרגשת אצל רבי שמעון בן יוחאי. לכן שייך לומר "מאן פני האדון הוי"ה? דא רבי שמעון בן יוחאי" – מציאותו אינה משקפת את עצמו כלל, אלא אך ורק את "פני האדון הוי"ה".

טעם שעושים את יום י"ח באייר יום ל"ג בעומר ליו"ט

בספר מנחת יוסף (ח"ג) דרושים על התורה ומועדים מתורתו של רבי יוסף משאש זצוק"ל (פרשת אחרי מות - קדושים) כתב וז"ל:

מעתה נדבר על יום י"ח באייר, שעושים אותו יו"ט, וטעם הדבר מצאתי כתוב, כי המן ירד להם לישראל ביום ששה עשר באייר, כמ"ש בשבת (פז ע"ב) וברש"י שם, וכן הוא בפרש"י ז"ל על התורה בפרשת בשלח (טז פסוק א), יעו"ש, ואותו היום לא אכלוהו בשמחה כי לא ידעו מה הוא, גם לא היו מרוצים ממשה ואהרן כי התלוננו עליהם, ואך ביום ב' שהוא י"ז באייר נתרצו מהם, וביום ג' שהוא י"ח עשאוהו יו"ט, על שער הפרנסה שנפתח להם. ועוד דקיימא לן בתלתא הוי חזקה, לכן לא עשו יו"ט רק עד שירד להם ג' ימים רצופים ט"ז, י"ז, י"ח, ויום י"ח עשאוהו יו"ט, עד כאן מצאתי כתוב, וכן כתב באוצר ישראל אות ל' לג בעומר משם החת"ס יו"ד רל"ג יעו"ש. לכן לזכר עולם קבעוהו יו"ט, כדי להודיע תמיד נפלאות הבורא ב"ה, ולהודיע עוד כי בהיות ישראל עושים רצונו של מקום, פרנסתם מצויה בלי שום צער.

א"ה ריחמ"א: ועפ"י דברי קודשו יש לומר שבזכות רשב"י שיום זה הוא הילולא דיליה סגולה לבקש שתהיה פרנסתו מצויה בריווח ובנחת בזכות הצדיק רשב"י.

ושוב נוסף עוד, כי בו ביום פסקו תלמידי רבי עקיבא מלמות, והוסיפו עוד לחבבו ולכבדו.

ושוב נוסף עוד, כי בו ביום עלה למרום התנא הקדוש הרשב"י זיע"א, וקבעו אותו חבריו ותלמידיו לשמחה רבה, על כי בו ביום גילה להם הרבה תורה בנגלה ובנסתר, ועשו אותו כיום שמחת תורה, ומזה נמשך בדור יתום זה לעשות הילולות לכמה צדיקים בכמה מקומות, ונמשכים מהם כמה קלקלות והפרץ מתרחב והולך, ועני אני דברתי הרבה בכתב [עיין ספרי מים חיים סימן ר"ז] ובע"פ ואין שומע, כי בעון הרבה מתופשי התורה פתיים מוכים במחלת הדמיון מחזיקים בזה, ובכן אנו לבנות, והם לסתור, וישראל לא ידע עמי לא יתבונן, ה' יתקננו בעצה טובה מלפניו, ויקרב קץ משיחיה בחיינו ובחיי כל ישראל, ואז תודע האמת, עם מי חותמת, בב"א. עכ"ל רבי יוסף משאש זיע"א.

בספר 'משנת יוסף' (שיעורי מרן רבנו עובדיה יוסף זצוק"ל וזיע"א משנת תשס"ב, ח"ג, הלכה יא, עמ' קפא-קפב) כתב וז"ל: והנה יש אומרים שנוהגים שמחה ביום ל"ג לעומר מפני שהוא יום פטירת רבי שמעון בר יוחאי ע"ה, והוא נקרא בסוף אדרא זוטא "יומא דהילולא דיליה", והיינו יום פטירתו. אולם האחרונים הקשו שאם יום פטירתו של רבי שמעון בר יוחאי הוא ביום ל"ג לעומר, לשמחה זו מה עושה, והרי בשו"ע (או"ח סימן תק"פ) מבואר שקבעו תעניות בימי פטירת הצדיקים, ומה נשתנה רבי שמעון בר יוחאי משאר הצדיקים. ויש שתירצו שזהו על שניצול מגזירת הקיסר הרשע אשר זמם להורגו, על ידי שנתחבא במערה הוא ורבי אלעזר בנו, ונפטר כדרך כל הארץ, ולאחר שזכה לגלות סתרי תורה. ולכך שמחים ביום פטירתו. ויש דוחים ואומרים שטעם השמחה ביום ל"ג לעומר לפי שרבי עקיבא התחיל לשנות לרבי שמעון בר יוחאי וחבריו ביום ל"ג לעומר, ויאור להם שחזרה עטרה ליושנה, והם הם שמילאו את כל הארץ תורה, ולכך עושים שמחה, עכ"ל.

הנהגת הבבא סאלי בימי הילולת רבי מאיר רשב"י ואביו בימי העומר

בספר 'ישראל סבא' על סידנא 'בבא סאלי' רבי ישראל אביחצירא זצוק"ל וזיע"א (ממנהגיו אורחותיו והליכותיו בקודש) כתב בפרק (מב) על ימי ספירת העומר, וז"ל: רק בימים מסוימים נהג רבינו לצאת מן ההתבודדות ולעשות ימי משתה ושמחה, והם: ביום י"ב באייר שהוא יום הילולא של מו"ר אביו, סבא דמשפטים כמוהר"ר מסעוד אביחצירא זיע"א. וביום י"ד באייר – יום פסח שני, שבו נהגו לעשות את ההילולא של ר' מאיר בעל הנס זיע"א. וביום י"ח באייר – יום ל"ג לעומר הוא יום ההילולא של רבי שמעון בר יוחאי זיע"א. שלושה ימים אלה היו יוצאים מכלל ימי העומר, ובהם היתה ניכרת הארה מיוחדת על פני רבינו. אך אחרי הילולת אלה, חזר רבינו להסתגרותו, בהכירו את גודל מעלת ימים אלה שבין פסח לעצרת.

שבחי רשב"י ורבי אלעזר בנו והחברייא קדישא^ה

א. רשב"י ע"ה – ספרא דצניעותא. היה ניצוץ משה רבנו ע"ה, לזה כתב ספרא דצניעותא שהוא ה' פרקים כנגד ה' חומשי תורה, ולהיות שהתורה יש בה נגלה ונסתר, עשה הספר שיש בו ג"כ נגלה ונסתר, ואע"פ שנגלה הוא ג"כ נסתר לגבי דידן וכו' עכ"ז יש נסתר לנסתר (מובא בהקדמה לספרא דצניעותא).

ב. רשב"י ע"ה – כנגד יום השביעי. ר"ש שבעאה דשיתא, כלומר ר"ש שהוא יום הז' דשיתא יומי החול, ונקיט אליהו לשם דרבי יהודה שהם כנגד ו' ימי החול, ור"ש שבת קודש, ושפיר קאמר ר' יהודה ואליהו ז"ל, שהרי יום השבת צוהו משה במצרים קודם מתן תורה כנזכר בדברי הרב על ישמח משה במתנת חלקו, וכיון שרשב"י ע"ה היה גלגול משה לכן קראו אותו שבת קודש (קול ברמה צמ"ח דף קז ע"ב).

ו. א"ה ריחמ"א: חזק וברוך לידידי היקר רבי פנחס משיח הי"ו שזיכני בספר זה ויבורך על זאת בכל מילי דמיטב אכי"ר.

ז. א"ה ריחמ"א: לעיל (שם פמ"ב), תב שבימי העומר נהג רבינו להרבות בטבילות, בהתבודדות ובהסתגרות בחדרו.

ח. א"ה ריחמ"א: מלוקט מסדרת הספרים 'תורת נתן' להרה"צ נתן צבי קעניג, חלק שרשי הנשמות, ערכי הרמ"ק, ערכי האריז"ל. כאן המקום להודות להרה"ג גמליאל הכהן רבינוביץ שליט"א שהואיל ונתן בעין יפה את ספריו היקרים ונמצאים בג' בתי מדרשות בעפולה ספרים חדשים וגם ישנים וספרים נדירים קבצים תורניים ורבים נהנים ומחכימים מהם ועל הכל יבורך מפי עליון בכפלים אכי"ר.

ג. רשב"י ע"ה – גלגול משה רע"ה מבחינת לוחות שניות - הבנתי ממורי זלה"ה שרשב"י ע"ה היה דוגמת משה רבע"ה, אך לא בסוד הזיהרא עילאה כמשה בפעם הראשונה רק בבחינת הנשמה שהיתה לו בלוחות שניות, וז"ש באדרא רבא אסהדנא עלי וכו' זמנא תנינא לטורא דסיני שנתמעטו ממנו אלף אורות (קול ברמה דף נד ע"ב).

ד. רשב"י ע"ה – מתי זכה להיות כמדריגת משה רבנו אחר לוחות שניות - בחינתו היתה תחתונה מבחינת משה, ואח"כ בתיקון באדרא נתקן בעצמו, ועלה במדריגות משה שהיה לו אחר שנשברו הלוחות ופרחו ממנו האלף אורות, אך לא כפעם הראשונה בלוחות ראשונות וכו' (קול ברמה דף נד ע"ב).

ה. רשב"י ע"ה – כמשה רבנו בכל קורותיו - (זוהר דף טו) ד"ה בריש הורמנותא, דע כי הרשב"י היה בו ניצוץ מרע"ה ודורו היה בבחינת דור דעה, ולכן התחיל ספר הזוהר במילת ברי"ש ר"ת ב'ן ר'בי יוחאי ש'מעון, ולכן זכה רשב"י לראות מעלת דור המדבר כנזכר בזוהר שלח ואמר שם דלא הוי כדרא דמדברא אלא דרא דידיה עד דייתי מלכא משיחא, שהוא גם כן ניצוץ מרע"ה, ולכן עשה ספרא דצניעותא ה"פ כנגד חמשה חומשי תורה, ולכן ברח מפני הקיסר כאמרם שמעון שגינה יהרג כמו שברח משה מפני פרעה, ושם השיג שלימותו במדבר כן רשב"י השיג שלימותו במערה בלוד כי שם נגלה אליו אלהים עכ"מ (זוהר הרקיע בראשית דף כב ע"ב).

ו. רשב"י ע"ה – השיג שלימות במערה כמשה שהשיג שלמותו במדבר - (שבת לג) שמעון שגנה יהרג, דע כי הרשב"י ע"ה היה ניצוץ משה רבנו ע"ה, וכמו שמשה ברח מפני חרב פרעה והשיג שלימותו שם במדבר, כך הרשב"י ברח מפני הקיסר והשיג שלימותו שם במערה המדברה לוד, וז"ש בזוהר רות מי לנו גדול כמשה (ליקוטי הש"ס שבת עמ' טז).

ז. רשב"י ע"ה – משתבח בעצמו - אחרון התנאים נשתבח בעצמו שאפילו משה לא ידע וכו' (ספר הגלגולים פרק לב).

ח. רשב"י ע"ה – הטעם שזכה רשב"י לכתוב את ספר הזוהר - (זוהר שמות ק ע"ב) וז"ל: בריה דיוחאי ידע לאסתמרא ארחוי וכו', דע כי נשמות הצדיקים יש מהם שהם מבחינת אור המקיף ויש מהם שהם מן האור הפנימי, וכל אותם שהם מצד האור המקיף יש בהם כח לדבר בנסתרות וסודות התורה דרך כיסוי והעלם

גדול כדי שלא יובנו אלא למי שראוי להבינם, והנה רשב"י ע"ה היתה נשמתו מצד האור המקיף, ולכן היתה בה כח להלביש הדברים ולדורשן באופן שאף אם ידרשם לרבים לא יבינום אלא מי שראוי להבינם, ולכן ניתן לו רשות לכתוב ספר הזוהר ולא ניתן רשות לרבותיו, או לראשונים אשר קדמו לו לכתוב ספר בחכמה הזאת יותר ממנו, אבל הטעם הוא שלא היה בהם כח להלביש הדברים כמוהו, וזמ"ש בריה דיוחאי ידע וכו', ובזה תבין גודל העלם ספר הזוהר אשר כתב רשב"י שאין כל מוחא ומוחא יכול להבין דבריו. (שער מאמרי רשב"י כ ע"ב, ועיין שער הגלגולים הקדמה לו דף מז שכתב שרשב"י ע"ה היתה נשמתו מבחינת אור מקיף).

ט. רשב"י ע"ה – הטעם שישבו רשב"י ובנו במערה י"ג שנים – היה ניצוץ דמשרע"ה, ורבי אלעזר בנו היה הנער משרת מיכה בפסלו שהיה גרשון בן מנשה כמ"ש רז"ל, והיה נער בן י"ג שנה ובעבור זה ישב רבי אלעזר י"ג שנים במערה, וגם רבי שמעון היה אחיה השילוני, ובעבור שבסיבת חתימתו נעשה עגלי ירבעם ישב גם הוא י"ג שנים, וכנגד מה שהלכו אחריו עד דן לכן רשב"י היה הולך במדבר לתקן השכינה, ולכן אליהו ז"ל שקבל מאחיה השילוני היה בא עתה בישיבתו כי הסכים עם אחיה רבו (ספר הגלגולים פרק ס"ד).

י. רשב"י ורבי אלעזר בנו וחביריו – רבי אלעזר היה מצד עין שמאל מדת הדין, ור"ש להיותו מצד ימין היה מתקנו וכו', והנה בעין יש שבעה גלדים וג' גוונים, וכנגד אלו העשרה היה רבי שמעון וט' החבירים שנכנסו באדרא, והג' שמתו הם כנגד הג' ליחות, והז' שנשארו הם הז' גלדים, ורשב"י היה הפנימי מכולם, וע"ז אמר רבי אבא אנן שיתא בוצינין דנהרין משביעאה ואנת הוא שביעאה דכולא דהא לית קיומא לשיתא בר משביעאה דכולא בשביעאה תליא וכו' (ספר הגלגולים פרק ס"ח).

יא. רשב"י ע"ה – אחד מחברי רשב"י שנמצאו באדרא רבא דנשאף נפשו משרש קין, ולא רצה מורי ז"ל לגלותו ולא ידעתי הטעם (שער הגלגולים הקדמה לו דף ע"א).

יב. רשב"י ע"ה – ורבינו הקדוש – הם בחינת היסוד אלא שיש הפרש אם הוא יסוד דאבא או יסוד דז"א או יסוד דיעקב וכו' עיי"ש. (שער מאמרי רשב"י האדרא רבא דף מו ע"א).

יג. רשב"י ע"ה - ותלמידיו - עשרה תלמידים דר"ש הם י' חסדים דאו"א, ולא הוצרכו ליהרג שאין הקליפות שולטות בהם, אמנם רשב"י עצמו הוא סוד היסוד עצמו שממנו יצאו הטיפות ולכן הוא בא לתקנם וללמדם עיי"ש (קול ברמה דף ח ע"א).

יד. רשב"י ע"ה וחבריו - הנה ר"ש ור"א ורבי אבא, עליהם נאמר כללא דכלנא, לפי שהיו מג"ר, ר"א מימין, ורבי אבא משמאל, ולכן לעולם הב' אלו הולכין יחד, ורבי יהודה ורבי יצחק ג"כ חברים, ורבי יהודה חסד ורבי יצחק גבורה, ורבי יוסי בר יעקב ת"ת, ורבי חזקיה נצח ורבי יוסי הוד, ורבי ייסא מלכות, והג' שמתו הוא מפני שהיו מחסדים המגולים תנ"ה, ועלו נשמתם למעלה במקום הסתום ונשארים שם, אבל י' הרוגי מלכות היו גבורות ה' דאבא וה' דאמא (קול ברמה דף ח' ע"ב).

טז. רשב"י ע"ה וחבריו - כבר נודע שרשב"י ע"ה וחבריו בדיבורים היו מתקנין כל תיקון ותיקון כנזכר כמה פעמים באדרא וכו' (קול ברמה דף נג ע"ב).

טז. עשרה תלמידי רשב"י - הם בחינת העשרה חסדים דאו"א, שהם לבושי נשמותיהם, והם נזכרים בזוהר ובאדרא רבא קדישא וספר התיקונין והם ר"א בנו ורבי אבא ורבי יהודה ורבי יצחק וכו' ולהיותם בחינת חסדים לא הוצרכו ליהרג לפי שאין הקליפות נאחזות בהם, ואמנם השלשה חברים שמתו באדרא רבא קדישא שהם רבי יוסי בר יעקב ורבי חזקיה ורבי ייסא הם היו שלשה חסדים של אימא המגולים המתפשטים בתנ"ה של ז"א, כי אלו הם העולות למעלה להאיר בז"א כמבואר אצלינו, ולכן שלשה חברים ההם נסתלקו אז ועלו למעלה וכו'. והנה רשב"י ע"ה הוא בחינת היסוד עצמו וכו', ודע כי להיות אלו העשרה תלמידי רשב"י ע"ה מבחינת החסדים ובפרט מן הזווג המעולה שבכולם שהוא מישראל עם רחל לכן זכו שנתבאר ונגלה להם כל סודות התורה שלא מתוך צער כלל מה שלא יהיה כן עד דרא דמלכא משיחא כנזכר בזוהר בכמה מקומות. (שער הגלגולים הקדמה כו דף כו).

יז. רשב"י ע"ה משה רבינו ורבינו הקדוש - משה רבנו ע"ה ורבינו הקדוש ורשב"י ע"ה ועשרה הרוגי מלכות כולם הם מבחינת יסוד שבז"א אלא שהם יסודות חלוקים או דאבא או דאימא או דז"א או דיעקב, אמנם משה רבנו ע"ה עלה דרך קו האמצעי גם עד הדעת דז"א, ובלוחות השניות הוא יותר למטה, כי אבד אלף חלקי אורות שהיו בו בזמן לוחות ראשונות, ונשאר בו חלק אחד

מאותם האלף, ורשב"י ע"ה בתחילתו היה למטה ביסוד הראוי לו כנזכר ואח"כ בזמן האדרא רבא עלה לאותה מדריגה התחתונה שהיה בה משה רבנו ע"ה בזמן לוחות שניות (שער הגלגלים הקדמה לו דף מז).

יח. רשב"י וחבריו – היו גולים לתיקון השכינה – היו גולין ומכתתין רגליהון מדוך לדוך ומאתר לאתר, והיו הולכים בגלות וישנים פעם כאן ופעם כאן בגלות השכינה כיוצא בהם ועליהם נאמר 'שברו על ה' וכו' ' ע"ש. (אור יקר פרשת וישב שער ח סימן א דף נח).

יט. רשב"י וחבריו – סודות התורה – (בזוה"ק) ואתון בני קדישין עליונין וכו', שאין רבי שמעון וחבריו בעולם התחתון, אלא אחוז בסוד האצילות, ואז דבקים בייחוד העליון, והם עולים ויורדים עם השכינה והם מובטחים בה, שהם המייחדים תדיר ודאי, כמו דיומא דא וכו', הענין כי התורה סודותיה גורמין הם לימשך מהיסוד או"ר הנקרא ר"ז, דהיינו סו"ד למלכות, והמחדש סוד בתורה מושך מהתפארת למלכות, אור רז, סודות התורה הם נעלמים בכתר עתיק יומין, והמחדש מסלסל בשערי עתיק יומין, והוא מושך למטה אור התורה. והנה רבי שמעון וחבריו לא היו אומרים מה שמקובל להם מכבר, כי זה אין לו שכר בעמלו אלא עסק תורה לבד, ובמה יבדלו הם משאר החבירים שבדור, אמנם הענין היה שהיו מתחילין בפסוק, ובחסידותם על ידי חכמתם היתה רוח קדושה שורה בהם, ובהיותם מסלסלין בתורה במה שכבר נאמר בענין מעט מעט, שואבין עד שמתחדש בשכלם חידושי תורה בפסוק ובהקדמות ובראשי פרקים, היתה תורתם מתברכת ומחדשים חידושים אלו הנדרשים בענין שהיו גורמין חידוש תורה, ועם היות שכינה בגלות וייחוד אין, חידושי סודות התורה יש להם סגולה שהם גורמין ייחוד ומשך האור תמיד ואין חיצוני מעכב, ולזה נתן להם רשות להחזיק בביאור הסודות כדי לעשות סעד לשכינה כדפי' בתיקונים, ולזה היום מאירים אור התורה בחידושי תורה וסודותיה, מייחדים למעלה ומושכים אור עתיק יומין עד למטה בסוד ונהר יוצא מעדן להשקות את הגן (אור יקר פרשת תרומה סימן ט' כרך ט' דף צט).

כ. רשב"י – הקב"ה מקיים גזרותיו – רבי שמעון כל מה שגוזר, הקב"ה מקיים ואין מי שיכול לעמוד נגדו, שאפילו לקוחים למות היה מציל כנודע מכמה מעשיות בזוהר (אור יקר פרשת שמות שער א' סימן י"א כרך ז דף ע"ח).

כא. בזכות רבי שמעון היו נפתחים מקורות סתרי תורה לכל אדם וכו', (בזוה"ק) ואוקי ברישא לרבי שמעון, ובזכותו מעמיד הדור ומצילו מכל המקרים, והיה עומד בפרץ ומתפלל על דורו ומגין עליו, כמו שאמר בשעת פטירתו כל יומאי אצטערנא דלא איערע עלמא בדינוי דצדק וחבריא למיקם קמיה, שהם צדיקים והם ענפים לאור גדול רבי שמעון, והם מרכבה הראויה לו, כמו שאמרו בפרשת נשא שלהי אדרא דרבי שמעון שבת קדוש לששה ימי השבוע שהם ששה חברים (אור יקר פרשת ויקהל סימן ב' כרך י"א דף יז).

כב. רשב"י ע"ה – נשמה דאצילות – (בתיקוני הזוהר) א"ל סבא סבא אימא אנא, דאנא מסטרא דאילנא דאתקרי אילנא דחיי וכו', הענין כי לפי העסק כן בחינת האחיזה, אם יעסוק האדם בפשוטי התורה ימשיך עליו נשמה מסוד אמה ועבד, דהיינו מבריאה יצירה עשייה, ואם יעסוק בפנימיות ימשיך על עצמו נשמה מצד הפנימיות והאצילות, ולזה להיות עסק רבי שמעון בסוד התורה תמיד הנה היה לו סוד נשמתו מהאצילות, ולז"א דאנא מסטרא דאילנא, דאתקרי אילנא דחיי. (אור יקר תיקוני הזוהר שער ט' סימן א' כרך י"ג דף קפד).

כג. רשב"י ע"ה – ותיקוני הזוהר – (עיי"ש בתיקוני הזוהר) פתח ואמר רבי רבי בוצינא קדישא דפימא דילך איהו סיני וכו', הענין שרבי שמעון ע"ה בטוב הכנת גופו בחסידותו וקדושתו לצורך השכינה וגלותה, נתן לו רשות לגלות סודות התורה בחיבור זה, מה שלא נתן רשות להגלות ממעמד הר סיני ועד רבי שמעון כדפירשתי בכמה דוכתי, ולכך הוצרך רבי שמעון ע"ה להזדכך זכוכך יותר גדול, כדי שתהיה נשמת התורה וסתרניה נובעות הסודות עד שנעשה פיו הכנה להשרות בה השכינה כסיני אל נתינת התורה, וז"ש דפימא דילך איהו סיני, כמו שבסיני היה סוד גילוי שכינה לתת תורה, כך בפיו היה גילוי שכינה לחדש חידושי תורה ולגלות סודות והיא הנקראת דיבור כנודע, ולכן היתה מרכבתה בדיבור רבי שמעון, בענין שהיה הפה מקום הגשמי סיני ההר הגשמי, והדיבור כענין סוד השכינה. וז"ש דבורא דילך ממלל רברבן באורייתא, וענין רברבן מפני סודות התורה שהם רמזים בסתרים הנפלאים, והיותם מתגלים בדבורו מורה היות אותם העולמות ממש מאירים במלכות, והמלכות מגלה אותם ומאירים, ומפני היות בו גילוי שכינה אמר מיניה מזדעזעין, עילאין ותתאין. להיות גילוי שכינה לעולם בסוד האש והדין וכו' עיי"ש. (אור יקר תיקוני הזוהר שער ט' סימן י' כרך ג דף רכז).

כד. רשב"י ע"ה – קולות דמעמד הר סיני – (עיי"ש בתיקוני הזוהר) בוצינא קדישא דפימא דילך איהו סיני וכו' י' שריא במוחא דילך, דהיינו מוחא חכמה כנודע, ולהיות רבי שמעון ע"ה חכם מתחכם בסודות התורה היא המוח הכנה וכסא אל החכמה י' שבשם. ה' בלבך וכו', ונמצא לפי זה שהרשב"י ע"ה היה לו המשכה מן הבינה בהיותו מבין בתבונתו הסודות וכו' ו' בפימא דילך, ומינה וכל העם רואים את הקולות, עם שיצדק בפה סוד הה"א שהיא המלכות, ודאי עם כל זה אין הכוונה עתה בפעולות הגשמיות, כי בערך הפעולות הגשמיות כבר פי' שהפה הכלי הגשמי דרך כלל הוא סיני, אמנם הכוונה אל הקולות היוצא מן הגרון דרך הפה. שהוא הבל דק המודד מדת הקול היוצא. ולכך אמר ו' פימא דילך, ולא אמר הפה עצמה, אלא מינה, המתאצל ממנה בדקות דהיינו קולות התורה, והענין שהקול בעצמו יש בו שתי בחינות, הא' הנשמע והוא גשמיות והב' הנראה בשכל והוא המובן הנרצה בקולות, ועל בחינה זו רמז וכל העם רואים את הקולות, והכוונה רואים את הנשמע, והיינו שיווד סוד הנבואה ומשתלשל אליהם עד השמיעה הגשמית, ועולה הדעת ונקשר עד דקות עליון הנראה בשכל, והיינו שתי בחינות בקול, והיינו סוד קול וא"ו דשריא בפימא, העושה קול בגשמיות, ונסתר ודק בדקות הנגזר בקול, והנה הגשמיות הם קולות ההברה, אמנם הם הדיבורים הגוזרים הקולות ומודיעים החפץ בקולות. והנה הענין הזה הוא בדיבור הגשמי לרבי שמעון, ולא כן במעמד הר סיני שהיה סוד קולות להם במראות נראות בשכל הנבואי לישראל ומתפשטין והם קולות לאזניהן (אור יקר תיקוני הזוהר שער ט' סימן י' כרך ג דף רכז).

כה. רשב"י ע"ה – מה נפעל בעת שעוסק בתורה – היה נעשה אויר טהור בעת עסקו בתורה, על ידי סוד המציאות שהיה מוריד שם כל הכוחות הקדושים כדפירשנו לעיל, והיה האויר נטהר ומתקדש, ועד כאן היה מגיע עד הבינה, ונודע שסוד אויר נקשר עד החכמה, דהיינו סוד אוירא דארעא דישראל מחכים וכו', והיה עסוק בסודות דווקא בארץ הקדושה בטהרת אוירא דכיא ששם חכמה באויר הבינה (אור יקר תיקוני הזוהר שער ט' סימן יא כרך ג דף רלב).

כו. רשב"י ע"ה – מה קרה מעת שנסתלק – מיום שנסתלק רבי שמעון נסתמו עיני החברים להבין משל ומליצה עליונה, עיי"ש ב"זוה"ק. (אור יקר פרשת ויחי שער יא סימן א כרך ו דף קעז).

כז. הילולא רבא דרשב"י – (בזוה"ק) יום פטירתו, ונקרא הילולא מפני שע"י אותה הנשמה ייחוד קב"ה ושכינתיה חתן וכלה, והיינו הילולא ודאי (אור יקר פרשת יחי שער יא סימן ב' כרך ו' דף קפא).

כח. רשב"י – מה הטעם שנקרא בוצינא קדישא – (בתיקונים) קם רבי שמעון בוצינא קדישא. נקרא כך רבי שמעון מפני שכשיצאו החברים מהאדרא לא נשארו אלא שבעה, והיו ששה חברים ור"ש על גביהם. נר המאיר על גבם, והוא נר קדוש מפני שהם ששה ענפים והוא נקודה אמצעית קדושה שאין בה שום אחיזה לחיצונים, ומפני קדושת רבי שמעון הסכימו העליונים שיקרא שמו בוצינא קדישא, על שם הענין הנזכר (אור יקר תיקוני הזוהר שער ג סימן ח כרך א דף ריח).

כט. רשב"י וחבריו – רבי שמעון לא היה חומרי, שזכך חומריו עד השיעור הזה שבחיים חיותו היה הוא והחברים בזכותו עם הנשמות נמצאים כמדבר איש אל רעהו, ולבושו וגופו לא היו ממוץ ותבן (ע"ש) עור הנחש, אלא סולת נקיה וזכוכית לבנה, לכך ראוי שידבק רעיא מהימנא שפתו בשפתיו בהתלבש רוחניות נצח והוד שהם השפתיים כמדובר בשפת משה רבנו ע"ה וכו' ורבי שמעון למד תורה לפני משה רבנו ע"ה וכו' ורבי שמעון היה נקי ובר מכל ערלה וקליפה (אור יקר תיקוני הזוהר שער ג' סימן יא כרך א דף רמב).

ל. תלמידי רשב"י – (בזוהר הקדוש) זכאה חולקהון דצדיקיא. דקב"ה גלי לון אורחוי דאורייתא למהך בהו וכו', כי עיקר למידת החכמה הוא לדעת דרך העבודה. ותלמידי רבי שמעון היודעים הסוד היו יודעים דרכי התורה להעמיס עליהם עול השכינה בטרדתה וגלותה (אור יקר פרשת וישב שער ח סימן ב כרך ו' דף נח).

לא. רשב"י ע"ה הוא היסוד – כי היסוד נקרא טוב ונקרא ח"י וב' פרטים אלו נמצא באותיות יוחאי יו"א של מלת יוחאי הוא מנין טוב, ונשאר אותיות ח"י, וטוב ע"ה הוא כמנין ח"י (קול ברמה דף סו ע"ב).

לב. ציון רשב"י – מורי ז"ל היה מצוה שלא ילך אדם יחידי כי יש שד ושמו תני ויוצא מפסוק למה תניאון, ושורה על מי שהולך יחידי, ועוד היה מזהיר לאיש אחד שלא ילך על קבר ציון רשב"י ור"א בנו בעת שנוהגין ללמוד יחידי כי יש שם כח באותו שד לכופו ולהחטיאו ללוא שיהיה צדיק גמור וסומך על מעשיו (שער היחודים פרק ז דף ח ע"א).

לג. זוהר – תיקונים – חידושי תורה – הענין כי חדושי התורה יתחלקו לשני חלקים הראשון יהיה בחידוש פירוש פסוק וכיוצא, שהתיבות הכתובות בפסוק יורו הענין ההוא, הנה זאת הבחינה יהיה במדרגת המלכות, כי התפארת הוא תורה הכתובה, והמלכות פירוש לה, לכך חלק זה שהוא מילה דאורייתא מדרגתה במלכות, אמנם מילה דחכמתא, הוא חידוש שאינו בפשטי הכתוב, אמנם הוא בסוד הדרושים, כעין חידוש יתחדש בהקדמת החכמה, וזה יקרא מילה דחכמתא, ויתעלה ענין זה על הקודם הרבה, כי ענין זה, סלקא ויתבא על רישא דצדיק, ושתי בחינות אלו ימצאו בדברי רבי שמעון בר יוחאי ע"ה בספריו, רוב דברי הזוהר הם פירושי הכתובים, ורוב דברי התיקונים, הם מילה דחכמתא (אור יקר בהקדמת הזוה"ק שער א סימן טו דף מד).

סגולה להזכיר שמו של הצדיק ביום פטירתו

בספר כתר מלכות לרבנו יוסף חיים זצוק"ל וזיע"א כתב באות ר"ה (הוצאת סאלם ספרים שבט תשע"ד ירושלים) וז"ל: כל צדיק וצדיק שאתה יודע היום שנפטר בו, תזכיר שמו אותו היום. דרך משל: יום שבעה באדר שבו נפטר משה רבנו עליו השלום, תאמר אותו היום בפ"ך: "משה רבנו עליו השלום זכרונו לברכה וטובה". וכן שאר צדיקים כאהרן ומרים ושמואל הנביא, עליהם השלום, שנודע יום פטירתם, וכנזכר בשולחן ערוך (או"ח סימן תק"פ סעיף ב), וכן רבי עקיבה שנהרג ביום הכיפורים, כנזכר במדרש (מדרש שוחר טוב משלי ט), וכן רבי שמעון בר יוחאי זיע"א שנפטר יום ל"ג לעומר, ושאר צדיקים שנודע פטירתם מן מדרשי רבותינו ז"ל ומן "סדר עולם".

גם יש לך לדעת מה שכתוב ב"ספר יצירה" (פרק ד): שלשה אבנים בונות ששה בתים, ארבעה אבנים בונות עשרים וארבעה בתים, חמשה אבנים בונות מאה עשרים בתים וכו'. ולכן תראה שם הצדיק, אם הוא שלש אותיות – תכפול בפ"ך זכרונו לברכה בלשון הנזכר שש פעמים. ואם הוא ארבע אותיות, תאמר עשרים וארבע פעמים. ואם הוא חמש אותיות, תאמר מאה ועשרים פעמים, וכן על זה הדרך. וכן ביום פטירת אביך בכל שנה ושנה תאמר כך: "אבי פלוני זכרונו

לברכה וטובה, תהי נשמתו צרורה בצרור החיים". ותכפול דברים אלו כפי אותיות שמו על דרך שכתבנו. וכן תעשה ביום פטירת אמך בכל שנה ושנה, וזה מכלל כבוד אב ואם, עכ"ל.

ב' גרגרים לכבוד ל"ג בעומר מהסה"ק 'דברי תורה'

לסיום אכתוב עוד ב' גרגרים לכבוד ל"ג בעומר מהסה"ק 'דברי תורה' לכ"ק אדמו"ר חיים אלעזר שפירא זצוק"ל וזיע"א ממונקאטש זיע"א.

א. בתיקוני הזוהר (סוף תיקון לג) כתוב: "ונתן הו"ד למש"ה", ושמעתי בשם ש"ב הגה"צ מדזיקוב מהר"י ז"ל כי מרומז זה בתיקון ל"ג דייקא שהוא כנגד ל"ג, וז"ש ונתן הו"ד שאז הו"ד שבהו"ד בספירת העומר למש"ה שהוא רשב"י נשמת משה רבנו ע"ה כנודע. (ספר דברי תורה מהדורא ב' אות סה).

ב. שמעתי מאדומו"ר הה"ק וכו' מהור"ר יחזקאל שרגא זי"ע משינאווע שאמר כי מי שהוא בחו"ל שאי אפשר לו להיות בל"ג בעומר במירון על כל פנים יהיה בזידיטשוב בי"א תמוז ביומא דהילולא על ציון של הה"ק וכו' בעל עטרת צבי זי"ע וירגיש טעם מעין זה עכד"ה. וידוע כי מאמרי צדיקי אמת כאלו כל דבריהם כגחלי אש והמ"י טובא גניז בגוייה וליכא מידי דלא רמיז באורייתא, וי"ל עה"כ (תהלים לד ד) גדלו לה' אתי ונרוממה שמו יחדיו כי ג'דלו ליה' ר"ת ל"ג בעומר את"י ר"ת יא תמוז ונרוממה שמו יחדיו שיבוא מזה התרוממות וקידוש ה' והמ"י. (דברי תורה מהדורא ח' אות כח).

מאמרים

הרה"ג אלכסנדר אליעזר קנאפפלער שליט"א
מח"ס אבן יקרה - ברוקלין ניו יורק

הטעם שרשב"י ורבי אלעזר בנו היו פושטים את בגדיהם בהיותם במערה

הנה מובא בכתבי האריז"ל טעם לדבר ע"ד התנהגותו של התנא האלקי רבי שמעון בן יוחאי אשר ישב זמן של י"ב שנים במערה, וכל משך זמן ישיבתו שם, היה מופשט מכל בגדיו, ויושב בתוך עפר שנגעו בבשרו הק', ועי"ז היו לו יסורי הגוף, ע"י מה שהעפר חככו בעור בשרו, ולמה הוא עשה כן.

ואמר האר"י הק' ז"ל, דהוא עשה זאת למען לסגף את עצמו בסיגופי הגוף, ואשר עי"ז הוא יתקן החטא של שבטי י-ה אשר חטאו בעת שמכרו את יוסף, דהנה אצל מכירת יוסף כתיב (בראשית ל"ג כ"ג) ויהי כאשר בא יוסף אל אחיו ויפשיטו את יוסף את כתנתו את כתונת הפסים אשר עליו וגו', ופירש רש"י ז"ל, את כתנתו, זה חלוק, את כתונת הפסים, הוא שהוסיף לו אביו יותר על אחיו, עכ"ל.

וכתב על זה באורהחה"ק בזה"ל: ויפשיטו את יוסף וגו', לפי פשט הכתוב אומר, כתנתו היא החלוק, כתונת הפסים היא לבוש העליון שעשה לו אביו, ולפי"ז היה להקדים הפשט לבוש העליון שהוא כתונת הפסים וכו', אכן כוונת הכתוב היא, שהאחים לעולם לא רצו להפשיטו לחלוטין ולהניחו ערום, אלא להסיר מעליו כתונת הפסים, שבה היתה הקנאה בו, ומודיענו הכתוב, כי כשהסירו כתונת הפסים בהכעס והשנאה, לא דקדקו להסיר אותה במתון ובנחת רוח, אלא בשנאה גדולה ובכל כך אכזריות, עד שהסירו עמה גם הכתונת שהיא החלוק, וזה הוא שיעור הכתוב, ויפשיטו את יוסף, פירושו לא נשאר כ"א גופו של יוסף ערום, כי הסירו את כתנתו וכו' עכ"ל.

ובפירוש כלי יקר עמד ג"כ בדברי רש"י הנ"ל וכתב בזה"ל: את כתנתו את כתונת הפסים אשר עליו, פירש"י כתנתו זה חלוק, ולמה זה הפשיטו כתנתו, ואולי יוסף בלכתו אל אחיו, היה מתירא פן יגזלו אחיו ממנו את כתונת הפסים, ע"כ עשה מעשה נערות, והלך ותפר וחבר את כתונת הפסים אל סתם חלוקו, כי אמר מסתמא לא יציגוהו ערום, וכולי האי לא חשדם, על כן הפשיטו המה גם את חלוקו אגב כתונת הפסים וכו'. ויש אומרים שיוסף החליף כותנותיו, והלביש כתונת הפסים על גופו ממש, וסתם חלוקו הלביש למעלה, כדי להעלים מן אחיו הכתונת פסים, לכך נאמר כתנתו, כי מתחילה הפשיטו סתם כתונת שלמעלה, ואחר כך את כתונת הפסים אשר עליו, על גופו ממש וכו', עכ"ל.

והאבן עזרא בפירושו בא עם דבר חדש, דהיינו שהם לא הפשיטו את יוסף בידיהם, אלא שהכריחוהו ואמרו לו, שהוא יפשיט את הכתונת בעצמו.

הרי לך טעמים שונים ואופנים שונים, להפשטת בגדי יוסף, לא ראי זה כראי זה, ולא ראי זה כזה, אמנם הצד השווה שבהם, שהשבטים הציגו את יוסף ערום בלי בגדים, והשליכוהו ככה אל הבור, וכמו שהסכים בדבר הזה האבן עזרא שם בפירושו, בסיימו בזה"ל: והנה הערימוהו והשליכוהו ערום אל הבור וכו' עכ"ל.

והנה דבר זה נחשב לשבטי י-ה לחטא גדול, שהביאו את יוסף לידי בזיון כזה, ואשר על כן, רבי שמעון בן יוחאי, ששורש נשמתו היה מנשמת שבטי י-ה, עשה מעשה כזה, להתעפר ערום בעפרים, זמן ארוך של י"ב שנים, כדי לתקן בזה את החטא של שבטי י-ה, אשר חטאו ע"י מה שהפשיטו את יוסף ערום וביזו אותו בבזיון כ"כ גדול, כמבואר בספרים הקדושים בשם האריז"ל.

ואתה קורא נעים, בוא וראה מזה, עד היכן מגיעים הדברים, כמה גדול כבוד הבריות, ועד כמה גדל עוונם של בריות אלה, המזלזלים בכבוד זולתם, ובעוה"ר בימינו אלה, הן הן מהדברים שעומדים ברומם של עולם, ובני אדם מזלזלים בהם. והוא רחום יכפר עון ולא ישחית וכו"א.^א [ובספרי קונטרס "לבוש וכסות מחלפת בשבת" הארכתי בגודל מעלת לבישת לבנים בשבת ושם מוזבא כל זמן שלא הסירו ממנו הכתונת לבן הקדוש לא הי' ביכלתם לשלוט בו כל עיקר (החיד"א ז"ל ועוד), וגם זה מהדברים העומדים ברומם של עולם].

יא. א"ה ריחמ"א: והטעם שעשה כן רשב"י זיע"א י"ב שנים הוא כנגד י"ב שבטי י"ה, שנה לכל שבט (ועיין במה שכתבנו בקונטרס החלאקה – נעשה אדם נאמור בעבורך).

הרה"ג צבי כהן שליט"א
מח"ס "איל וצבי"

פרפראות לכבוד רשב"י זיע"א

א. הנביא אומר (מיכה ז ח) כי אשב בחשך הוי"ה אור לי. והנה תמצא "כי אשב בחשך הוי"ה אור לי" בגימטריא "רבי שמעון בר יוחאי אבא טוב".

ב. ידועה אמרת רבי יהושע בן לוי על רשב"י (ברכות ט ע"א) כדאי הוא רבי שמעון לסמוך עליו בשעת הדחק, ע"כ. ויש לרמוז שתיבות "כדאי הוא רבי שמעון" עולות בגימטריא "לשמח בל"ג בעמר". להורות שרשב"י משמח את המזונים הבאים אליו בל"ג בעמר.

ג. אנו אומרים בקדושת כתר "הן גאלתי אתכם אחרית כראשית". והנה בזוהר הקדוש (נשא קכד ע"ב) נאמר שבזכות ספר הזוהר יצאו מהגלות ברחמים. וזהו "הן גאלתי אתכם" בגימטריא "רבי שמעון בר יוחאי - אדם", להורות שרשב"י היה האדם השלם שגילה את סודות התורה בספר הזוהר ובזכותו ניגאל בעזרת השם.

ד. אנו אומרים בתפילת שמונה עשרה ברוך אתה הוי"ה שומע תפלה. והנה תיבות "שומע תפלה" עולות בגימטריא "זה על קבר הרשב"י". וכן ק'בל ר'נת ע'מך ר"ת ע'ל ק'בר ר'שב"י.

ה. "רבי שמעון בר יוחאי" בגימטריא "זהו בקי בכל שבילי רקיעא". להורות שכל הסודות נגלו לו.

ו. ידוע שרבי שמעון בר יוחאי היה ניצוץ ממשה רבנו ע"ה (ליקוטי הש"ס לרבינו האר"י זלה"ה שבת לג ע"ב). ויש לרמוז "רבי שמעון בר יוחאי" עם התיבות בגימטריא "היה ניצוץ ממשה רבינו".

הרה"ג אליעזר הכהן רבינוביץ שליט"א
 מח"ס חינוך הבנים כהלכתו וש"א"ס
 בית שמש

מדוע לא היה חשש איסור ערלה בחרובין שנבראו לרשב"י במערה

א. מבואר בגמרא (שבת ל"ג ע"ב) שכשנתחבאו רבי שמעון בר יוחאי ובנו רבי אלעזר במערה נעשה להם נס ונברא להם שם עץ של חרובין כדי שיוכלו לאכול מפירותיו, ומעיין לשתות מים. וכבר ידועה קושיית העולם – וכן מובאת קושיא זו בשם המהרי"ד מבעלזא זצ"ל – האיך היה מותר להם לאכול תיכף מהעץ של החרובין והרי לכאורה יש בו איסור ערלה כל שלושת השנים הראשונות, ויש על זה הרבה תירוצים.

אילן שאינו מתקיים ג' שנים האם יש בו ערלה

ב. לכאורה אפשר ליישב ע"פ המובא במדרש תלפיות (ענף חרוב) וז"ל: אילן החרובין שהיה לרשב"י במערה בכל ערב שבת היה נהפך לאילן של תמרים, ומקורו בשם החכם השלם הר"ר יעקב פאראג נר"ו, ששמע מהר"י יוסף בואש שקיבל ממורה"ר יהונתן גאלנטי זצ"ל שקיבל מהזקנים שקיבלו איש מפי איש עד רשב"י זל"ה, והביא ראיה לזה מהא דאיתא במדרש רבה (אסתר פרשה ג' סק"ז, קהלת פרשה ד' סק"ח) שרשב"י ובנו אכלו במערה חרובין ותמרים, ובירושלמי (שביעית פ"ט ה"א) איתא שאכלו חרובין דתרומה, ובהערות ותיקונים על פסיקתא דר"כ (פסקא י' ויהי בשלח פרעה ס"ק קנ"ד) כתב שהוא ט"ס וצ"ל חרובין ותמרים וכ"ה הגירסא בפסיקתא דר"כ כת"י אקספארד (עכ"ד).

והנה לפי"ז אם נאמר ששייך בו דיני ערלה יוצא לכאורה שלעולם יהא אסור לאכול פירות אילן זה שהרי לעולם לא עוברים עליו שלש שנים שלימות שהרי כל שבוע היה מתהפך לתמרים וא"כ נעשה לכאורה לעץ חדש וצריך להתחיל ולמנות מחדש את השלש שנים.

וראה בחזו"א (ערלה סימן י"ב סק"ג) שכתב וז"ל: ונראה דגזע המתקיים שנתיים או שלש שנים ואח"כ הגזע כלה והשורש קיים ומוציא גזע אחר, או שגם השורש כלה וחוזר וצומח מזרע הנופל, כל שאין מתקיים עד אחר ערלה ואחר רבעי ודאי לא אילן הוא, דאין סברא שיהא אילן שפירותיו לעולם אסורים (עכ"ל וחזר וכתב כן בקיצור דיני ערלה אות ל"ח) – ולמדנו מדבריו דאיסור ערלה אינו שייך רק בדבר המתקיים יותר משלוש שנים שבזה אמרה תורה שלא יאכלו את הפירות רק לאחר ג' שנים, אבל אילן שאינו מתקיים יותר מג' שנים אין בו כלל איסור ערלה דלא אסרה תורה את הפירות לעולם וע"כ שאינו בגדר אילן. ולפי"ז א"ש גם בעץ החרובין שלא היה מתקיים יותר מששה ימים וכנ"ל, וממילא אין שייך בו דיני ערלה שא"כ לעולם יהיו פירותיו אסורים. [ולא מסתבר כלל לומר דאזלינן בתר עיקר האילן, וכיון שעיקר האילן נשאר קיים כל הי"ב

שנה אז אף שפירותיו משתנים נחשב כאילן אחד, דהרי כל עיקר האילן הוא הפירות וכיון שיש בו ב' מיני פירות הרי הוא כב' אילנות. ואפשר עוד דגם עיקר האילן נשתנה ונתהפך לאילן של תמרים ולא רק הפירות].

ומיהו יש לפלפל בזה קצת דאפשר דסברת החזו"א הוי רק באילן שמצד עצמו אינו מתקיים יותר מג' שנים משא"כ הכא שמאליו לא ישתנה האילן רק ע"י נס, והרי אחר שיצא רשב"י מהמערה מסתמא לא נשתנה שוב לתמרים בבוא יום השבת, ומיהו אפשר דכיון דכל קיום אילן זה היה ע"י נס, ולאחר שיצא רשב"י מהמערה אולי לא המשיך כלל ליתן פירות, וא"כ הוי כאילן שאינו מתקיים.

האם אזלינן בתר מין האילן או בתר כל אילן בפנ"ע

ג. ועדיין יש להעיר בזה דאפשר דסברת החזו"א הוא רק כשאנו דנים על מין אילן מסויים אם הוא אילן או ירק [וכגון לענין הבנות דאיירי בהו בחזו"א שם], בזה אפשר לקבוע את המציאות על ידי סברא זו דלא יתכן שהתורה אסרה מין מסויים של פירות לאכלם לעולם מחמת איסור ערלה, דהרי איסור ערלה הוא איסור שיש היתר לאיסורו לאחר שלש שנים, אבל באופן שברור לנו על מין מסויים שהוא אילן אז אף אם אירע שנטעוהו באיזה אופן שלא יחזיקו פירותיו ג' שנים אין זה מתיר איסור ערלה מפירות אלו, ולפי"ז ה"נ הרי עץ החרובין מחזיק שנים רבות ושייכים בו דיני ערלה, וא"כ אף שהתם אצל רשב"י לא החזיק אילן זה יותר מששה ימים עדיין אין זה מפקיע ממנו איסור ערלה כיון שביסודו הוא מין אילן.

וראיתי בספר דרך אמונה (הלכות מע"ש ונט"ר פ"י ה"ח בד"ה הנוטע) שהביא את דברי החזו"א, וכתב ע"ז וז"ל: ויש לעיין באותן שנוטעים אילנות רכים לתוך עצים, שאינו יכול להתקיים בו ג' שנים, ודעתם להעבירם אח"כ כשיגדלו, כמו שדרך הרבה אנשים לעשות כן היום, האם נוהג בהן ערלה בעודן בעציץ כיון שאין מתקיימין שם ג' שנים – ודין זה נפק"מ לקולא ולחומרא אם נוהג ערלה בפירות שצמחו בהעציץ, וגם אם אח"כ כשמעבירין אותו אם צריך למנות שני ערלה מחדש, וצ"ע. עכ"ל. ומשמע דס"ל דחידושו של החזו"א שייך בכל אילן ואילן בפנ"ע, דכל שהוא עצמו אינו מתקיים ג' שנים אף שמינו מתקיים ג' שנים אין בו דיני ערלה [אך גם לדידיה לא ברירא דין זה ונשאר בצ"ע]. ולענ"ד נראה יותר דאזלינן בזה בתר מין האילן וכל שמין אילן זה אינו מתקיים ג' שנים בזה אינו נוהג ערלה, אבל במין אילן שמצד טבעו הוא מתקיים ג' שנים אלא שהוא נטעו בעציץ ולכן אינו מתקיים ג' שנים בכה"ג מסתברא שנוהג דין ערלה.

ומיהו אכתי י"ל בנידו"ד לגבי עץ החרובין של רשב"י דאף דעץ חרובין מתקיים יותר מג' שנים, מ"מ כיון שאילן זה הוא אילן מיוחד ביותר שהוא לפעמים חרובין ולפעמים תמרים ממילא הוי כמין אילן בפנ"ע ושוב אין בו דיני ערלה כיון שאין כל מין שבו מתקיים ג' שנים.

טעם הדבר שאין ערלה באילן שאינו מתקיים

ד. והנה בטעמא דמילתא שאין איסור ערלה באילן שאינו מתקיים מבואר בדברי החזו"א דנקט כן מסברא שלא אסרה התורה פירות אילן מסויים לעולם, ואולם בדרך אמונה (שם) לאחר שהביא את דברי החזו"א הנ"ל כותב בזה"ל: ומסתמא הטעם משום דכתיב שלש שנים וגו' ובשנה הרביעית וגו' וצריך שתהא ראויה לשנה רביעית וחמישית (עכ"ל) ולפי"ד אין זה סברא אלא דילפינן לה מקרא, שלא אסרה תורה ערלה רק באילן ששייך בו שנה רביעית וחמישית.

ולכאורה יש בזה נפק"מ טובא לדינא באילן המתקיים רק ארבע שנים, דלפי טעמו של הדרך אמונה אין דין ערלה רק במתקיים חמש שנים דבעינן שיהא ראוי לשנה החמישית, אבל לפי המבואר בחזו"א כל הטעם הוא רק משום דאין סברא שהתורה אסרה פירות לעולם, ולפי"ז כל המתקיים מעט יותר מג' שנים הרי אז יהיה בפירותיו דין ערלה, ואף שבשנה הרביעית צריך לחלל את הפירות [או לאכלם בירושלים] עדיין אין בזה כ"כ סברא לומר שלא יתכן שהתורה תצריך לאכול פירות באופן זה, ודו"ק.

ה. והנה כבר נתבאר לעיל דלדעת הדרך אמונה אזלינן בזה בתר כל אילן ואילן בפנ"ע אם הוא מתקיים ג' שנים, ויתכן דאזיל לשיטתו דילפינן מדין זה מקראי דבעינן שיהא ראוי לשנה רביעית וחמישית דלפי"ז יתכן דאזלינן באמת בתר אילן זה, אבל לפי המבואר בחזו"א גופיה שהטעם הוא משום דלא מסתברא שהתורה אסרה פירות אילן לעולם נראה יותר דאזלינן בתר מין האילן, וכל שמינו ראוי להתקיים ג' שנים שוב לא שייך בו סברא הנ"ל.

והנה מש"כ החזו"א דכל אילן שאינו מתקיים ג' שנים לא שייך בו ערלה דא"כ יהיו פירותיו אסורים לעולם, יש להעיר דמשכח"ל שיהא היתר לפירותיו באופן שנטעו לפני ט"ו באב ונמצא שעד ר"ה עברה שנה וא"כ לאחר שנתיים ומ"ה יום יעברו שני ערלה דידיה, ויתכן דאה"נ ומש"כ החזו"א ג' שנים הוא לאו דווקא וכוונתו שיהא שייך בו היתר לאחר שנות הערלה, ומיהו מלשון החזו"א (בדיני ערלה) לא משמע כן וצ"ע. ולפי דברי הדרך אמונה הנ"ל יתכן שזה תלוי בכל אילן ואילן בפנ"ע, ולפי"ז אילן המתקיים שנתיים ומחצה, אם נטעו בתחילת השנה אין בו דיני ערלה שהרי א"כ לא יהא מותר לעולם, ואם נטעו סמוך לר"ה באופן שאפשר למנות שנות ערלה ויהא לו היתר אח"כ יהא נוהג בו דיני ערלה [ולפמשנ"ת דלדעת הדרך אמונה צריך שיתקיים גם בתחילת השנה החמישית א"כ משכח"ל הנפק"מ באילן המתקיים שלש שנים ומחצה].

הרב אלהן נפתלי פרינץ שליט"א
 מח"ס "אבני דרך" ז"ח
 בית שמש

הדרכתו של רשב"י

בתוך ימי הספירה נמצאים רגעי קדושה ורוממות. ימים בהם לוקחים חלק פעיל רבים מבני ישראל. באמצע ימי התענית, ימי האבל, על החורבן הגדול של מות תלמידי רבי עקיבא (יבמות ס), עוצרים אנו ושמחים, רוקדים ומחבקים את התורה חזק, אולי כהכנה ליום קבלת התורה.

אדם שבמהלך שנות חייו עלה ונתעלה והגיע לרזי תורה כבירים, ונאמר עליו בזהר הקדוש (נשא קמה) שאלהו הנביא אמר עה"פ (ישעיה נח, יג): "לקדוש ה' מכובד", מאן הוא קדוש ה', דא רשב"י דאיקרי מכובד בעלמא דין ובעלמא דאתי. אולם לא ניתנה התורה למלאכי השרת ובוודאי חובה עלינו ללמוד מדרכיו ומהנהגותיו בכדי שאף אנו נזכה בכתר תורה, ונוכל לחוש ולומר "ינוחו לו לרבי שמעון ברכות על ראשו" (עבודה זרה ס, ב).

ראשית, בימים בהם אנו מתאבלים על חוסר הכבוד שנהגו התלמידים זה בזה, בא רשב"י ומלמד אותנו על היחס הנכון שצריך שיהיה בקרבנו כלפי הזולת. על האדם לדבר רק בשבח הזולת, ואם חלילה עלול הוא להכלימו, כבר זעק רשב"י ואמר "נוח לו לאדם שיפיל עצמו לתוך כבשן האש ואל ילבין פני חברו ברבים" (ברכות מג, ב). התבוננות זו נותנת למדורה ביום זה משנה תוקף. יש כאן אש אשר באה להזהיר אותנו, האם אנו ממשיכים במורשתו של רשב"י ולא שופכים את דמו של החבר. החפץ להתחמם מאש התורה עליו לדעת כי לעיתים בחיים מומלץ להיכוות ולהישרף, והעיקר שהחבר לא יבוש.

מתוך הרגישות לזולת כמה יאה ומתאים מי שמקפיד על אונאת דברים זהו רשב"י, כפי שנאמר בגמרא במסכת בבא מציעא (נח, ב) "אמר רבי יוחנן משום רבי שמעון בן יוחאי: גדול אונאת דברים מאונאת ממון, שזה נאמר בו (ויקרא כה) ויראת מאלהיך וזה לא נאמר בו ויראת מאלהיך. ורבי אלעזר אומר: זה בגופו וזה בממונו. רבי שמואל בר נחמני אמר: זה - ניתן להישבון, וזה - לא ניתן להישבון".

מקורות אלו שציינו אינם מקריים, שכן בזה רשב"י הקפיד בכל מאודו. ההתבוננות החיובית, הסיוע לזולת, וראיית השני במרכז הם חלק מהותי מאישיותו, מתוך כך כמה מסתדר שרשב"י מנתח את החשש של משה מאהרן אחיו באופן חיובי, ואף מכריז כי הנהוג בדרך זו יזכה לגדולה, וכך נאמר בשמות רבה: "ומה שאת סבור שיהא מיצר - לא כן, אלא: וראך ושמח בלבו (שמות ד). אמר רשב"י: הלב ששמח בגדולת אחיו ישמח 'וילבש אורים ותומים', שנאמר: 'וראך ושמח בלבו' - 'והיו על לב אהרן' (שמות כח)".

בעשרות מקומות מתוארת דמותו של רשב"י כאחד אשר טובת הזולת ניכרת ומתוך כך, האדם שוקל את צעדיו, כגון: בשעת כעס, אשר שנינו (ברכות ז, ב): "אמר רבי יוחנן משום רבי שמעון בן יוחי: מנין שאין מרצין לו לאדם בשעת כעסו? שנאמר (שמות לג): פני ילכו והנחותי לך". ממבט זה אומר "רבי שמעון בן יוחי אומר עד היכן דקדקה התורה בגזל שצריכה לדון בין אדם לחבירו עד כדי הנפת מגל" (ירושלמי, מסכת מעשרות ב, ד). אולי מיותר לציין, אך נדגיש זאת, שהעזרה והסיוע אינם על חשבון כיבוד ההורים שעל כך "ר' שמעון בן יוחאי אומר גדול הוא כבוד אב ואם שהעדיפו המקום יותר מכבודו" (ילקוט שמעוני). מוסיף ומחדד רשב"י שהעזרה אינה דבר פרטי אלא חלק מעבודת ה', וזו לשונו: "אמר רשב"י כל העוזר את ישראל כאלו עוזר את השכינה" (מדרש תנחומא ויחי ה).

לפיכך חייב האדם לשים את השלום במרכז חייו. על כך התבטא רבות, כגון בסיפור יוסף (מדרש תנחומא תולדות א): "אמר רשב"י גדול הוא השלום שדברה התורה דברי בדאי בשביל שלום ואי זה כה תאמרו ליוסף אנא שא נא פשע אחיך וחטאתם". ולאור דברינו כמה יאה המשפט "אר"ש בן יוחאי גדול השלום שכל הברכות כלולות בו" (ויקרא רבה ט).

על אף ששנים היה צריך להתפלל ביחידות (במערה), זוכר הוא כל העת, כי יש מעלה בכלל על היחיד, ולכן אמר (ברכות ז): "אמר ר' יוחנן משום ר"ש בר יוחאי מאי דכתיב 'ואני תפילתי לך עת רצון' אימתי עת רצון? בשעה שהציבור מתפללין".

בכדי לראות את השני תמיד במרכז, עלינו לעבוד על הגאווה ולהשפיל את עצמנו. לא פלא ש"מכריז אליהו קמיה: פנו מקום לבר ליואי, פנו מקום לבר ליואי" שכן הסיבה היא ש"לא אחזיק טיבותא לנפשי" (כתובות עז, ב). וכבר צווח רשב"י (סוטה ד, ב) שכל אדם שיש בו גסות הרוח כאילו עובד עבודה זרה.

חמיו של רשב"י הוא התנא המפורסם רבי פנחס בן יאיר, אשר על דבריו מבוסס (הברייתא מובאת במסכת עבודה זרה כ, ב) הספר מסילת ישרים (לרמח"ל). רבי פנחס בן יאיר מלמד אותנו כיצד עולים בשלבי הקדושה, אשר בה מתחילים מזהירות ועוברים לזריזות, נקיות, פרישות, טהרה, חסידות, ענוה, יראת חטא, קדושה והשיא רוח הקודש. נראה שרשב"י דבק בעצתו של חמיו וזכה להגיע לדרגה הגבוהה של רוח הקודש.

אם עד כה הסברנו את: 'ונמצא חן ושכל טוב בעיני האדם', הרי האלוקים איננו נשמט, אדם שדואג לזולת, וחי את התורה כ"תורת חסד", על כך מעיד קוב"ה ש"חביבה גמ"ח מזבחים ועולות שישראל עתידין להקריב לפני" (פרקי דרבי אליעזר יב). אולם נראה להוסיף שהאדם השלם והקדוש יודע שלדרגות אלו ניתן להגיע מתוך התורה, מתוך חיי תורה ואהבתה האין סופית. מסירותו של רשב"י לתורה היא ממש פלאית, ולא לחינם זכה לחבר את הזוהר (ועיינ בדבריו במסכת ברכות ה, א שהתורה נקנית ע"י ייסורים).

מתוך מרכזיות התורה בחיים אומר רשב"י (קהלת רבה א, ד): "כתיב כי כימי העץ ימי עמי, ואין עץ אלא תורה, שנאמר: עץ חיים היא למחזיקים בה, וכי מי נברא בשביל מי, התורה בשביל ישראל או ישראל בשביל תורה, לא תורה בשביל ישראל, אלא תורה שנבראת בשביל ישראל הרי היא קיימת לעולמי עולמים, ישראל שנבראו בזכותם עאכ"ו" ועיין בדברי הגמרא במסכת שבת (לג, ב) על שתלה רשב"י מחלות בעוון ביטל תורה.²

הגמרא (ברכות לה) מאריכה בדברי רשב"י בזמן והחלוקה הנצרכים שיהיו בין תורה למלאכה. כלומר מספר השעות שראוי ללמוד תורה והזמן שיש להקדיש לפרנסה, ומבואר שם שהכל מתחיל ומסתיים במסירות נפש לתורה, ההתבטלות הגמורה וההרחקה מתאוות העולם. לא לחינם אמר רשב"י (גדרים מט, ב): "גדולה מלאכה שמכבדת את בעליה". היינו, מי שרוצה לצמוח ולגדול בתורה עליו לעבוד לפרנסתו במקצוע שלא ישבית ממנו את כל הזמן מללמוד תורה.³

מסר לנו רשב"י ש"אם ראית את הבריות שנתייאשו ידיהן מן התורה מאד, עמוד והתחזק בה, ואתה מקבל שכר כולם". התורה היא המספקת מזון לנשמה, מזון רוחני וגשמי: "תני בשם רשב"י הככר והמקל ניתנו מכורכין מן השמים, אמר להם: אם שמרתם את התורה הרי ככר לאכול, ואם לאו הרי מקל ללקות בו" (ויקרא רבה לה). חשיבות התורה בחייו ושילובה בכל עת, גרמו לרשב"י לומר כי שלשה שאכלו על שולחן אחד ולא אמרו עליו דברי תורה כאילו אכלו מזבחי מתים, ולהפך אם אמרו דברי תורה כאילו אכלו משולחנו של מקום (אבות ג, ג).

מתוך הקפדה ושילוב של דרך ארץ עם תורה, מובן כיצד יכול רשב"י לומר: "ראיתי בני עלייה והן מועטין, אם אלף הן - אני ובני מהן, אם מאה הם - אני ובני מהן, אם שנים הן - אני ובני הן" (סוכה מה, ב) וכן מובן מדוע זכה להיות "מלומד בנסים" (מעילה יז, א).

על אף החשיבות שראה רשב"י בעיסוקו בתורה, הוא קם והכריז (אבות ד, ג): "שלושה כתרים הם: כתור תורה וכתור כהונה וכתור מלכות - וכתור שם טוב עולה על גביהם".

יב. מדהים לראות בהקשר זה את דברי אבות דרבי נתן (מא): "מעשה ברשב"י, שהיה מבקר את החולים ומצא אדם אחד שתפוח ומוטל בחולי מעיים ואומר גידופין לפני הקב"ה, א"ל: ריקה, היה לך לבקש רחמים על עצמך ואתה אומר גידופין, א"ל: הקב"ה יסלקה ממני ויניחני עליך, אמר (רשב"י): יפה עשה לי הקב"ה שהנחתי דברי תורה והייתי מתעסק בדברים בטלים". אותו אדם שלא מוכן לשמוע ומגדף, מבין רשב"י כי הקללה של האדם מגיעה לו, כיוון שהוא ביטל תורה והתעסק עם אדם שלא מעוניין להקשיב כלל.

יג. אולי ניתן לומר כי עצה זו חשובה מאוד לאברכים. אברך שרוצה לצמוח בתורה יכול הוא להקדיש את כל השבוע ללימוד תורה, ולמחייתו אל לו להתבייש אם בימי ששי ישטוף בתים וכדו'.

לאור דברים אלו מתחדדת לנו התפילה המיוחדת שאנו אומרים קודם לימוד התורה "שלא אכשל בדבר הלכה וישמחו בי חברי", אם אחרים ישמחו בכישלוני, אזי יש להם חיסרון בתורה, שכן כפי שראינו לעיל מרשב"י התורה הולכת עם החיבור וההתחשבות בזולת. מי שמצליח בזה זוכה לסיום התפילה "גַל עֵינַי וְאַבְיָטָה נְפֻלָּא ות מַת וְרַת" (תהלים קיט). יכול לזכות בתורה, כפי שראינו אצל רשב"י. כמה יפה לראות שזה מהות ל"ג בעומר, לראות את העומק, את הפנימיות (גל = לג). כולנו תפילה ובקשה לקוב"ה: "גַלָּה עֵינַי לַבַּיט שֶׁאֲדַע לְהַבִּיט וּלְרֹאוֹת הַנִּפְלְאוֹת שֶׁהֵם מִתּוֹרַתְךָ, כְּמוֹ הַחֻקִּים שֶׁלֹּא נִגְלָה טַעֲמָם..." (רד"ק תהלים קיט).

מכתבים

הרה"ג אברהם יצחק וינברג שליט"א

לרבי ומורי, הנה מה שחנני השי"ת במוצאי ל"ג בעומר בעת אכילת החרובים, ואם ראויים הדברים יוכל כבודו להפיצם לזיכוי הרבים והתייחסתי גם לרמזים בנוגע לשאלתו בנושא לשבות בקברו של רשב"י.

נלע"ד שיש מנהג חב"ד לאכול חרוב במוצאי ל"ג בעומר, והסיבה כי רשב"י טיהר את טבריה (טהר ב"י = בר יוחאי) שאותיות טבריה הן טב"ר י"ה ש-ט"רב הוא חר(ו)ב עם הכולל. ורשב"י אכל חרובים והחריב כשיצא מהמערה, והוא תיקן בבחינת חברים את החרב, ולכן מיד טיהר את טבריה שהיא תיקון י"ה של חרוב.

ועוד, בסוד הכ"ד שהיה 12 שנים + 12 חודש במערה והחצי של כ"ד (עם הכולל) הוא 13 שהוא בבחינת אח"ד והוא הרמז לחצים וקשת בל"ג בעומר.

ועוד שיש רמז במזמור כ"ה לח"י – ש-כ"ה הוא בסוד הכ"ד עם הכולל ול-ח"י שהוא י"ח באייר.

ועוד שיש מחלוקת האם מברכים לעומר או בעומר. והן אותיות ל"ב העולות גם כבוד ומחלקות ל-ל"ב טו"ב של ימים, וזוהי המחלוקת היחידה המותרת. ועוד שהתורה מתחילה באות ב' ומסיימת באות ל'. ותלמידי רבי עקיבא חטאו בכבוד שהוא כב"ד במקום ל"ב (בענין מל"ך = מח לב כבד). והלב הוא כתוב במזוזה בלבב"ך בשני ב' והוא התיקון של רשב"י כנגד כל חדר בלב, ואולי כנגד זכור ושמור בבחינת ההדסים שראה את אותו זקן שיצא מהמערה. ועוד שהאות י' עם התגין היא 11 ושלושה י' הם ל"ג ושני י' הם רמז לשם ה' שהם כ"ב.

ועוד, לענין שבת לפני ל"ג בעומר במירון, שרשב"י נקרא שבת וכן העיר לאימו בסוד הדיבור בשבת, ועוד שבמסכת שבת דף ל"ג מופיע סיפורו של רשב"י.

ויה"ר שבשעת דחק זו יעמוד לימיננו רשב"י

כעתירת המצפה לישועה,
אברהם יצחק וינברג

הרה"ג יוסף שלמה פריץ שליט"א מח"ס "אבן ישפה"

לקדם רומ"ע כת"ר ידידנו ש"ב ובן דודנו, חכם לב ובעל תבונה, ספרא רבה ואיש אמונה, בנש"ק הגה"צ רי"ח מסעוד אביחצירא שליט"א שלמא דמר יסגא לעלמין במוט"ב תלת"א - בני חיי ומזוני רויחי כיר"א. אחדשה"ט באה"ר כיאות, הן מה נעמה לנו עת בין השמשות, עת ראות פנים חדשות, אמרות יקרות וטהורות, מאירות ומזהירות. בביאור שבחי האי תנא דאורייתא אדוננו רשב"י ע"ה, וערבה לחיכנו עד מאוד, קנקן חדש מלא ישן סובב הולך בפירושים נפלאים וליקוטים יקרים, יישר כוחיה וחיליה דקא זכי לברר מקחו של צדיק, וזכותו הגדולה ודאי תהא מגן וצנינה עליו ועל כל ב"ב אכ"ר. הקובץ נמסר לעיני אמעט"ר הגאון שליט"א ובירך עליו ברכות הנהנין וציונו להדפיסו על אתר.

ומ"מ פטור בלא כלום אי אפשר, ולענ"ג אין זה יכשר, לפיכך אציין רק הע' אחת כפי הנראה לפו"ר אגב שיטפא, אהא דאסבר לן ברוב נעימות ענין גלות אדוננו רשב"י ע"ה י"ג שני במערה שהוא כנגד מכירת יוסף וכו', הנה זה נר' דנוגע לענין שהותם בקרקע, אך לענין ענין שהותם י"ג שנים נר' לציין הא דשמענו ע"ע זה, ובהקדם דבר אציע ד' הגמ' הנודעים דיבמות סה: שנים עשר אלף זוגות תלמידים היו לו לר"ע וכולם מתו בפרק אחד והיה העולם שמם עד שבא ר"ע אצל רבותינו שבדרום וכו' ומפרשינן טעמא מפני שלא נהגו כבוד זב"ז, ובביאור הענין שמעתי מחכ"א שליט"א, וכיון שאין לי עסק בנסתרות ולא הגעתי להם, לפיכך אחזור על דבריו ממש, דהענין הוא שמכיון שכך אזי היתה לכאו"א בחינת יישות כביכול, וכמובן בדקי דקות כפי דרגתם הנשגבה, וחיסרון בביטול, והיינו בבחינת כלי מלא אינו מחזיק, וא"כ כשבא אליהם האור הנמשך מהא"ס ב"ה אתי לכלל רשות הרבים מחוסר איחוד ונגרם שבירת הכלים ועי"כ נעלם הקיום, ומשא"כ בתלמידים אחרונים, היינו רבותינו שבדרום, שהיו מאוחדים באחדות גמורה ושלימה ובבחינת רשוה"י והי' קיום.

וא"כ השתא לפו"ר יש לפרש דהא דקאי רשב"י י"ג שנים במערה היינו ע"מ לעבוד על מידת אהבת הזולת שבאה לתקן פגם הראשונים בזה כביכול, והוא מכיון שי"ג עולה מספר "אהבה", וכן עולה מס' "אחד", היינו אחדות ישראל, וכדמצינו דקא"ל רשב"י לחבריא קדישא דיליה "אנן בחביבותא תליא מילתא". כן שמעתי מפי אאמו"ר הגאון שליט"א, ודו"ק. עכ"פ אינו יוצא מידי פשוטו וכת"ר ודאי כיון לאמת, ובפרט ע"י ענוותנותו אשר תרבנו תמיד. ונלעד"כ, ויהא רעוא שיזכה כת"ר להמשיך בפועל קדשו, הנמשך מטוהר נפשו, כה יתן וכה יוסיף תת כוחו בהרבצת התורה והיראה, ומלאה הארץ דעה את ה' כמים לים מכסים, אכ"ר.

בברכה נאמנה ובאה"ר ואהבת עולם,
יוסף שלמה

מכתבים ותשובות ממערכת "לדופקי בתשובה" על העניינים הנידונים בקונטרס

רן יוסף חיים מסעוד אבוהצירא
מח"ס "מרי"ח ניהוח"
עפולה

לכבוד המערכת היקרה לדופקי בתשובה שלום וברכה!
אחדשכתה"ט כנאה וכיאה באהבה רבה.

אשמח מאוד אם תוכלו להשיב לי על שאלותי ותבורכו מפי עליון.

א. מדוע קוראים ל"ג בעומר כן ולא ל"ג לעומר" והרי השו"ע באו"ח סימן תפ"ט סעיף א כתב שיש לומר לומר ל"ג לעומר, ואם כי הרמ"א כתב לומר ל"ג בעומר, בכל זאת בעי טעמא מדוע קוראים ליום זה ל"ג בעומר ולא ל"ג לעומר.

ב. מדוע נקרא ספר הזוהר בפי כולם "הזוהר הקדוש", מה שלא נקראו כן ספרים אחרים, שקדמו לו. האם יתכן לומר מכיון שהלומד בו מתקדש לכן נקרא קדוש.

ג. האם יש ענין להיות בשבת שקודמת להילולא של רשב"י אצל רשב"י, כי רשב"י נקרא בחינת שבת.

ד. בסוף האידרא זוטא מובא (דף רצ"ו ע"ב) וז"ל: אתו טריקין ומארי תריסין דכפר צפורי, וטרדאן בהו והוו בני מרוניא צווחין בקטירין, דחשיבו דלא יתקבר תמן, עכ"ל.

ופירושו כפי שכתב ב"מתוק מדבש" וז"ל: באו גיבורים ובעלי מלחמה מכפר צפורי למירון, לקחת את ארון האלהים של רבי שמעון בחזקה לקבור אותו אצלם בכפר ציפורי, ובני מירון היו דוחקים בבני ציפורי להחזירם לאחוריהם שלא יקחו מהם את ארון האלהים, והיו בני מירון צועקים יחד באגודה אחת על בני ציפורי, כי בני מירון חשבו עצות ותחבולות שלא יניחו לרבי שמעון להקבר שם בכפר ציפורי. אי נמי פירושו, שיראו בני מירון שמא לא יקבר רבי שמעון אצלם, עכ"ל.

ושאלתי היא: איזה צד היה לבני ציפורי שיקבר אצלם רבי שמעון והרי לכאורה היתה לו יותר שייכות עם מירון שהרי שם הוחבא במערה, ואם כן לכאורה הוא צריך להיקבר במירון ולא בציפורי.

ואני לעצמי חשבתי שבני ציפורי שהיו גיבורים ובעלי מלחמות כבר צפו את ההילולא של רבי שמעון שתהיה ותכניס להם הרבה כסף מאלו שיבואו להילולא ועל כן רצו בחזקה להביאו לקבורה שם. ואשמח מאוד לשמוע את דעתו של כת"ר.

בברכת אהבת עולם
רן יוסף חיים מסעוד אבוהצירא

מערכת לדופקי בתשובה
ירושלים

לכב' הרה"ג ר' רן יוסף חיים מסעוד אבוחצירא שליט"א
מח"ס "מריח ניחוח"

א. בענין הערתך אמאי נוהגים לומר כו"ע "ל"ג בעומר" ולא "ל"ג לעומר", עי' בספר בין פסח לשבועות פי"ז דעמד בכך וכתב כמה תירוצים. ובקובץ אוצרות התורה [מושקוביץ] אייר תשס"ד כתב דאולי לפי נוסח ספרד שסופרים לעומר אומרים בכונה "ל"ג בעומר דזה רמז שמגלה דעתו בפירוש שאין כוונתו לספירה עיי"ש. ועוד כתב בשם ר' אהרון מרדכי רוטנר דכיון דל"ג בעומר הוא היארצייט של מרן הרמ"א והרמ"א הרי התפלל נוסח אשכנז על כן משום כבודו נקטו כן, וביותר דכיון דהרמ"א כותב הדין שנוהגין קצת שמחה וא"א תחנון בל"ג בעומר לכן נקטו הלשון כלשונו וי"ל.

ב. בענין הזוהר דאקרי קדוש לא צריך לבאר מדוע נקרא קדוש הרי ודאי בדברי קבלה וביחוד בזוהר שהוא שורש הקבלה סיבה מספקת לקוראו קדוש.

ג. בענין מש"כ דרשב"י הוא בהחינת שבת לא הבנו מה ענין דבשביל כך צריך לשהות על קברו בשבת ואין בכוחינו להמציא טעמים חדשים לבקרים שאינם מוזכרים בשום מקום.

ד. בענין בני ציפורי לא מצאנו טעם לבקשתם זאת, אך יעי' בזוהר יתרו דף ע"ט דרשב"י ישב בתרעא דציפורי והיינו דציפורי היתה בגליל ששם היה רשב"י כמ"ש שטיהר את טבריה וכו', וכנראה ששהה גם הרבה בציפורי ולכך רצו לזכות בזכות גדולה זו שיהיה קבור רשב"י בחלקם. [והטעם שכתבת, לא הבנו מדוע לתלות דברי דופי ועוולה באנשים המוזכרים בזוהר שרצו למסור נפשם שיקבר רשב"י בחלקם].

נקוה שהשבנו על שאלתך באם יש לכם הערות או שאלות נוספות נשמח להשיב

בברכת התורה
מערכת לדופקי בתשובה

רן יוסף חיים מסעוד אבוהצירא
מה"ס "מרי"ה ניחוח"
עפולה

תגובה להג"ל על שאלה ד

לכבוד המערכת היקרה לדופקי בתשובה
שלום וברכה וכט"ס!

בענין מה שכתבתי לשאול על בני ציפורי ובני מירון שהיה ויכוח ביניהם לגבי מקום קבורת רשב"י, וכמובא בסוף האידרא זוטא, ואביא מה שכתבתי שוב, וז"ל:

בסוף האידרא זוטא מובא (רצ"ו ע"ב) וז"ל: אתו טריקין ומארי תריסין דכפר ציפורי, וטרדאן בהו והוו בני מרוניא צווחין בקטירין, דחשיבו דלא יתקבר תמן, עכ"ל.

ופירושו כפי שכתב ב"מתוק מדבש" וז"ל: באו גיבורים ובעלי מלחמה מכפר ציפורי למירון, לקחת את ארון האלהים של רבי שמעון בחזקה לקבור אותו אצלם בכפר ציפורי, ובני מירון היו דוחקים בבני ציפורי להחזירם לאחוריהם שלא יקחו מהם את ארון האלהים, והיו בני מירון צועקים יחד באגודה אחת על בני ציפורי, כי בני מירון חשבו עצות ותחבולות שלא יניחו לרבי שמעון להקבר שם בכפר ציפורי. אי נמי פירושו, שיראו בני מירון שמא לא יקבר רבי שמעון אצלם, עכ"ל.

ושאלתי היא: איזה צד היה לבני ציפורי שיקבר אצלם רבי שמעון והרי לכאורה היתה לו יותר שייכות עם מירון שהרי שם הוחבא במערה, ואם כן לכאורה הוא צריך להיקבר במירון ולא בציפורי.

ואני לעצמי חשבתי שבני ציפורי שהיו גיבורים ובעלי מלחמות כבר צפו את ההילולא של רבי שמעון שתהיה ותכניס להם הרבה כסף מאלו שיבואו להילולא ועל כן רצו בחזקה להביאו לקבורה שם, עכ"ל.

והשבתם לי, וז"ל: בענין בני ציפורי לא מצאנו טעם לבקשתם זאת, אך יעי' בזוהר יתרו דף ע"ט דרשב"י ישב בתרעא דציפורי והיינו דציפורי היתה בגליל ששם היה רשב"י כמ"ש שטיהר את טבריה וכו' וכנראה ששהה גם הרבה בציפורי ולכן רצו לזכות בזכות גדולה זו שיהיה קבור רשב"י בחלקם [והטעם שכתבת, לא הבנו מדוע לתלות דברי דופי ועוולה באנשים המוזכרים בזוהר שרצו למסור נפשם שיקבר רשב"י בחלקם], עכ"ל.

והנה מה שהערתם על מה שכתבתי, וז"ל: "ואני לעצמי חשבתי שבני ציפורי שהיו גיבורים ובעלי מלחמות כבר צפו את הילולא של רבי שמעון שתהיה ותכניס להם הרבה כסף מאלו שיבואו להילולא ועל כן רצו בחזקה להביאו לקבורה שם", וכתבתם, וז"ל: [והטעם שכתבת, לא הבנו מדוע לתלות דברי דופי ועוולה באנשים המוזכרים בזהר שרצו למסור נפשם שיקבר רשב"י בחלקם], עכ"ל.

אני כתבתי כן לפי שבפירוש 'מתוק מדבש' על הזוה"ק כתב לפרש על ענין זה, וז"ל: "באו גיבורים ובעלי מלחמה מכפר צפורי למירון", ומקורו מ"מיין הרקח" לרבי יהודה פתיה זצוק"ל על האדרא זוטא. ואם באמת יש לבני ציפורי טענה לטעון ולומר שרשב"י צריך להיות קבור אצלם מדוע באים הם עם גיבורים ואנשי מלחמה, יבואו בטענות כלפי בני מירון ויאמרו להם שמן הדין רשב"י צריך להיקבר אצלנו. ויותר מזה לכאורה שלא כדין רצו לעשות דהרי דין הוא בשו"ע יו"ד סימן שס"ג סעיף ד' וז"ל: אין מוליכין מת מעיר שיש בה קברות לעיר (אחרת) אלא אם כן מחוצה לארץ לארץ. הגה או שמוליכין אותו למקום קברות אבותיו (כן משמע בא"ז) וכו' עכ"ל.

והנה לכאורה רצו לעשות דבר שאינו טוב לקחת את רשב"י מעיר שיש בה קברות לעיר אחרת. ועוד דהרי איזור מירון הוא ג"כ קבורת אבותיו של רשב"י שהרי אביו ואמו קבורים שם כמוזבא בספר 'מסע מירון' וז"ל: גוש חלב... ומשם הלכנו אל ציון הקדושים אשר שם מנוחתם כבוד ... שמעיה ואבטליון. ורבי יוחאי אביו של רבי שמעון, עכ"ל.

וכן מוזבא בספר 'גבעת שאול' (נדפס בשנת תרנ"ג), וז"ל: כפר הנקרא בלשון ערבי זוש חליב (גוש חלב) מקומה לצפון עיה"ק צפת ושם נמצא קברי תלמידי רבי שמעון בר יוחאי ושמעיה ואבטליון, ובמערב הכפר נמצא בתוך גן אחד קבורת יוחאי ואשתו, עכ"ל.

ועל כן לפי כל הנ"ל לכאורה עשו שלא כדין בני ציפורי מה שרצו להוליך את רשב"י לקבור אותו אצלם. אלא רק אם נאמר שאין היא ציפורי המוכרת לנו היום שידועה כמקום קבורת רבי יהודה הנשיא, אלא ציפורי אחרת שנמצאת באיזור מירון. ונראה ש"יין הרקח" על האדרא זוטא לרבי יהודה פתיה רוצה לרמוז על זאת, וז"ל: כלומר אל ירע בעיניכם שתוחלתכם נכזבה, יען כי בזמן שהצדיקים ינוחו על משכבותם ראוי שביום ההוא יבוא שלום ולא קטטות ומריבות כיום הזה. ולכן חלק הרשב"י ז"ל כבוד גם לבני כפר צפרי כדי שלא יצאו בפחי נפש, ונח ארונו במערה שבין מירון לצפרי, קרוב למירון כמו תחום שבת, ורחוק מן כפר צפרי כשעה וחצי, כנזכר בספר חיבת ירושלים, עכ"ל. אבל בכל אופן עדיין ציפורי לפי דבריו רחוקה ממירון כשעה וחצי בעוד קבורת רשב"י בפועל נמצאת כמו תחום שבת לכפר מירון. אשמח מאוד לשמוע את תגובתכם.

בברכת אהבת עולם
 רן יוסף חיים מסעוד אביחצירא ס"ט
 עפולה

**מערכת לדופקי בתשובה
ירושלים**

לכב' הרה"ג ר' רן יוסף חיים מסעוד אבוהצירא שליט"א
מח"ס "מרי"ח ניחוח"
שמחנו לקבלת מכתבכם,

בענין הנידון השנית של בני ציפורי לא הבנו מדוע חוזרים אתם לתלות דברי שטות כאלה בבני ציפורי המובאים בזוהר כאילו הם כמקולקלים של בני ימינו שכל מחשבותיהם ודמיונותיהם על כסף מהלילא. וביחוד מי שרואה דברים כאלה ברוח הקודש לא חושב הבלים כאלו. וכן למה לומר שראו כאלה דברים משונים ברוח הקודש דבד"כ רואים דברים יותר גבוהים מהענינים הנ"ל. ולמה סתם להמציא פירושי סרק על לא מאומה. ומה שבאו בכלי מלחמה אין בכך שום ראייה משום שהיה הדבר חשוב בעניהם ול"צ לפירוש המתוק מדבש והיין רוקח כי זה כתוב בפר' בלשון הזוהר בארמית. כך שאין אנו רואים שום סימוך וצד לומר פירוש תמוה כזה.

ונקוה שהשבנו על שאלתך באם יש לכם הערות או שאלות נוספות נשמח להשיב

בברכת התורה
מערכת לדופקי בתשובה

רן יוסף חיים מסעוד אבוהצירא ס"ט
מח"ס "מרי"ח ניחוח" ועוד
עפולה

תגובה להנ"ל

לכבוד מערכת לדופקי בתשובה
שלום וברכה וכט"ס!

תודה על שהארתם את עיני בדבר זה ברוכים תהיו השם ישמח אתכם בכל מילי דמיטב, בריאות טובה, אריכות ימים ושנים טובות ותזכו עוד רבות בשנים להשיב לשואלים תשובות נפלאות אמון.

בברכת אהבת עולם
רן יוסף חיים מסעוד אבוהצירא
מח"ס מריח ניחוח עפולה